«بوزانتيون»
ارمنيجه يومى وسياسى غزته. صاحب امتياز و مدير مسؤلى
بوزانت كچيان
مطبعه و اداره خانه سى بابعالى جاده سنده ٢٣-٢٥ نومرولو دائرهٔ مخصوصه ده در

20 ՓԱՐԱ

Բիւզանդիոն

20 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djuddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԵՐԿՈՒ ՕՐ ԹԱՂ ԳԻՒՂԻ ՄԷՋ

ԼՐԱԳԻՐԸ ԳԵՂՋՈՒԿՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Այս գիւղ ծանօթ պիտի ըլլայ ընթերցողներուս. քանի մը տարի առաջ սոյն սիւնակներու մէջ նկարագրեցի զայն Մեծառն ստորագրութեամբ. այն ատեն հիասթափման մը մէջ գտնուած էի երազած Հայ գիւղը չտեսնելով. կ'ուզէի որ գիւղը երկիր մ'ըլլար ըստ ամենայնի, ինչպէս էր հին նահապետական ժամանակին մէջ. հոն հայրիկն արթուն հսկողը պէտք է ըլլար տանը կարգապահութեան և երջանիկ բոյն մը կազմելու միշտ հակամէտ. կ'բաղձայի որ մայրիկն օրհնութիւն թափէր իր զաւակներուն վրայ և անհուն սիրով մը օծէր զանոնք. ընդհակառակն անէծք ու լուտանք կ'արձակէր անոնց դէմ. այդ գոռ որոտում կ'խառնէր գիւղին խաղաղ մթնոլորտը, անտառը տակնուվրայ ընող փոթորիկի մը նման. կինը՝ այդ զայրոյթին մէջ շատ անպատկառ՝ ինքզինքը կ'մոռնար, մեղմ ձայնին կ'յաջորդէր խաղաղը, և բոլորովին տլանդակ կերպարանք մը կ'առնէր. ո՞ւր կ'պատուիրէր անոր իր պաշտած կրօնքը, զո՞ւր կ'թելադրէր անոր իր մայրական սիրտը. չի՞ գիտեր թէ տղաքները կ'ընդօրինակեն զինք. եթէ իր շրթին վրայ անէծքէ ժպիտ փոթոթ մ' հոսուի, միշտ զաւաթ կ'ըլլան անոնք. իսկ թէ որ բարկութիւն չունի ամէն ատեն, անոնք ալ կ'դառնան զայրացկոտ։

Ուրախ կ'յայտարարեմ թէ այս անգամ շատ փոխուած գտայ գիւղը. շնորհք իջած էր ծնողքներու վրայ, շնորհք՝ մանուկներու վրայ. առողջապահիկ կեանք մը վարած ըլլալնուն նշանները կ'կարդացուէին անոնց կարմիր դէմքին վրայ, առուգութեան ու կայտառութեան մէջ. հարսներն հիմա շատ ամօթխած էին. ո՞ւր էր սա աղջի համարձակութիւնն աղջիկներուն. անոնք տարին մէկ անգամ կուսակրօն տեսած ըլլալնուն, անոր աղջիւ վարուելու կերպը չէին գիտեր կարծես առաջ. հիմակ ա՛լ գգաստացած էին, ճամբաններն ա՛լ չէին լեցներ իրենց խմլտուքներով, մանչ—աղջիկ ըլլալէ զադրած էին մէկ խօսքով. Լուռ էին փողոցները, նորէն կուգար քննադատը. տղաքը միայն հրճուագին դիմաւորեցին զիս գիւղը մտած ատենս, բնազդումով մը ճանչելով իրենց բարեկամը։

Երբ Տ. Խաչատուր քահանան, Թաղ. Խորհրդի Ատենապետն ու անդամներ երկու իրիկուն զիս շրջապատած՝ կ'փափաքէին գիտնալ կրած տպաւորութիւնս, ըսի անոնց. «Ես գեղին ու գիւղացւոյն բարիք մ'ընելու համար թերութիւններնիդ մէջտեղ հանեցի աղէ հեղ. տեսակ մը հպարտներ կան, որք ինքզինքնին մէյմէկ կատարեալ մարդ կ'կարծեն, և ինչ դիտողութիւն ընես, չեն վերցներ. ատանկներուն կ'վայլէ սա՝ գեղեցիկ խօսքը.— Մանկուց անհաշտ եմ, սրտանեղ և կոպիտ—. բարի ու խոնարհ մարդն այն է որուն պակասութիւնը ցուցած ատենդ չի վիրաւորուիր, այլ կ'աշխատի շտկել ինքզինքը։»

Ծոցուածագիրներուս համար գեղագոյն սփոփանք է երբ մեր ցանած սերմերը լաւ հողի վրայ ինկած, ծլած և աճած կ'տեսնենք. Այս գեղացիներու մասին ըրած աղէկ կծու քննադատութիւնս խորապէս ազդած է մեծին ու փոքրին վրայ. ամչցած են՝ ներքին բարոյականնուն այնքան շուտ թափանցելովս՝ ճշմարտութիւնն ակնյայտնի պարզած ըլլալուս. բայց սրտիս անկեղծութիւնն հասկնալով, տասն անգամ կարդացած ու գոց ըրած են յօդուածս, որուն մէջ գծուած իրենց կեանքը շատ տգեղ գտնելով, փոխած են զայն և նոր կեանք մը սկսած. այդ կեանքը՝ Թարմութիւն տուած է անոնց, շնորհք և վայելչութիւն. իրենք են ըսողները. Արժանապատուութեան զգացում ունենալնին ցոյց կուտան արդեամբ։

Գիւղի կրթուած և բանիբուն քահանան տունէ տուն պտտելով կարդացած է յօդուածս, և պարունակութիւնն իմացուցած ատենը սոսկալէ կարմրեր են. մամերուն հայհոյիչ լեզուին զիս քամհեցուցած է. անոնք խորին ցաւէս յուզուած, ըսեր են. «Մենք իբրև մարդ ինչպէս պիտի ապրինք աշխարհիս վրայ. Տէր պապա, մէյ մ'ալ գայ նէ՝ բարի խօսել պիտի տանք մեր վրայ». անոր համա՞ր քովէս չզատուելով երբէք՝ կ'օրհնէին զիս. այս օրհնիչ լեզուն մամերուն համակ բանաստեղծութիւն է, սրտի կենդանի էջը, զոր անոնք գիտեն կարդալ։ Այս գաւառի գիւղերուն մէջ սովորութիւն մը կայ. վարդապետ հիւրերը կ'պատուուին էրիկմարդերէ և պառաւներէ. պատկառոտ հարսնուկները «բարի եկար»ի և «երթաս բարով»ի ձեռքպագ մը ունին միայն. ճաշի ատեն էրիկմարդիկ կ'գտնուին սեղանին վրայ (*). տունի մայրիկը ճարպիկ կ'սպասաւորէ մինչ ուշադիր՝ պակաս մը չըլլալու. հիւրին մէկ փոքրիկ դիտողութիւնն անոր ծանր կուգայ, ուստի գիւղի յատուկ փափկանկատութիւններ կ'ընեն՝ սիրտ մը չվշտացնելու համար։ Բայց այս վարմունքը կեանքի արտաքին ձևը պէտք չէ ըլլայ. ներքին բարոյական չինուածքն ալ ամուր ըլլալու է. սովորութիւնները շատ յանձնարարելի են, եթէ անոնք փոխանակ կեղծիքներու վրայ հիմնուած ըլլալու, հին նահապետական կեանքի մը մաքրութեան հետքերը կրեն. մակերեւոյթէ աւելի խորերը կ'փնտռուին. հոն կը ցոլայ մարդուն ջիղն ու հոգին. հոն կ'նշմարուի բուն սովորութեանց ծագումը։ Ես, ճիշդ այս խորհրդածութեամբ, մեքենական դարձած այդ սովորութեանց նշանակութիւն տուի. այլոց կ'թողում անոնց երկաբոլունց գիտական վերլուծումը ընել։

Գիւղի մը բարք ու վարքէն, վարած կեանքէն ու ունեցած սովորութիւններու բաղդատական ուսումնասիրութենէն կ'հետեւցնենք անոր սկզբնաւորութիւնը։ Թաղ—գիւղցիք գաղթած են Իզմիտի Վիճակին այլ և այլ կողմերէն, այսինքն քաղաքէն, Պարտիզակէն, Օվաճըգէն, Աբալանպէկէն են. Իզմիտցին բերած է իրեն հետ քաղքցի փորձառութիւնը, Պարտիզակցին՝ իր երաժշտային խօսուածքը, Օվաճըգցին՝ քիչ մը բաց կեանք, Աբալանպէկցին՝ չարքաշ աշխատութիւն. ընիկ տարր չկայ բնաւ, ու բաւական մեծ ճարտարութիւն պէտք է այդ զանազան բնաւորութիւններն իրարու յարմարցնելով ներդաշնակութիւն մը յօրինելու և իւրաքանչիւր տունին խաղաղութիւնը չվրդովելու համար. և այս բանին մէջ յաջողած են Թաղ—գիւղցիք. Թող օրինակ առնեն շրջակայ Հայերը։

Բնաւ չառարկեն թէ գիւղացիք ապրելու կերպը սովրած չեն գրքերով. անոնք կարծես՝ բնազդաբա՞ր ըսեմ թէ ունակօրէն կամ ժառանգականօրէն՝ գիտեն այդ եղանակը։ Գիւղացիին դպրոցն աւելի տունն է, հողագործութեան, ծխախոտի մշակութեան և շերամաբուծութեան դասեր գործնականապէս կ'առնեն տղաքը, որ առաւօտէն կանուխ եկեղեցին խաչ մը հանելէն ետք, կ'վազեն արտ, արտէն մթթատան, մթթատանէն տուն, տունէն ագարակ. սոնց կեանքն ամբողջ շարժում է։

Չափահասներուն խրատ մը պիտի տամ սակայն. Ներելի չէ ժամերգութեանց ատեն քովի սրճարանն սեղանելով պառալ կանչել. պատիւ ունին անոնք. չտեսա՞ն թէ ինչպէս պատ. Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետն ու անդամներէն մին շապիկ հագած իրենց բարեպաշտական պարտքը կ'կատարէին։ Հոգելոյս Պէզճեան ամիրայ Մայր Եկեղեցին դպրութիւն կ'ընէ եղեր. ինչո՞ւ զարմանանք. քաղաքակրթութիւնը չէ կոչուած քանդել մեր տոհմային առանձնայատկութեանց. իմաստակութիւն է թեթեւութեամբ վերաբերուիլ դէպ ի Ս. Խորհուրդները. մեր էն ազնուական զգացումները կրօնքէն կ'բղխին, և անոր մէջ ապրողներս թեթեւցած կ'զգանք մեր բեռները, անուշցած՝ դառնութիւնը։ Գաղթողներէն շատեր իրենց բոլոր լուսամտութեամբը, փարած են կրօնքին, մեր հայերուն պէս, և կ'փափաքին անաղարտ պահել ինչ որ ընդաբոյս ու նուիրական է իրենց մէջ։ Դուք, չափահասներ ու երիտասարդներ, ինչո՞ւ կ'պաղիք եկեղեցիէն, պատարագչի կանոնաւոր զգեստէն զատ ուրիշ ի՞նչ ունիք հոն։ Ներկայ Թաղ. Խորհրդին նախաձեռնութեամբ գոնէ փլած պահարանը պիտի նորոգուի. եթէ կամք ունենանք, չարականներն ալ կ'նորէք։ Ամենքդ ալ սա մաքերնիդ դրէք որ աշխատանք մը պիտի տանիք ձեր եկեղեցիին համար, ինչպէս նաև դպրոցին, որուն կիսատ մնացած հիւրանոցը լմնցած կ'ըլլայ անշուշտ, երբ անգամ մ'ալ ոտքս հոգ հանդիպի։ Ձեր քօշանան 30—40 կտոր ընտիր գիրք ունի. երբեմն ուզեցէք զանոնք կարդալու համար. գովելի հետաքրքրութիւնիդ կրնաք գոհացնել անոնցմով։ Այս անգամ ընկերային խնդիրներու վրայ խօսեցաք հետս. կենցաղագիտական կանոններ մեզի համար պէտք են. այո՛, քանի որ հանրային գործերու սահմանուած ենք, խոհեմութեամբ և հնարիմացութեամբ միայն երկու հակառակորդներ իրարու հետ հաշտեցնել կ'յաջողինք. ընտանեկան կնճիռներու առաջքը կըրնանք առնել համոզիչ փաստերով. ինչ կորովամտութիւն որ կ'պահանջուի եկեղեցականներէն, նոյնը կը պահանջուի Թաղ. Խորհուրդներէ, որպէս զի եկեղեցապատական հաստատութիւն մը չինուի փոխանակ փակուելու։ Եթէ լրագիր կարդաք, պիտի տեսնէք թէ ինչ միջոցներով մարդ մը դժուարութիւններ կ'հարթէ. և ինչ տխալներ տուժել կուտան անոր, կա՛մ հոգեկան ու մտաւոր կարողութիւններ կ'ենթադրուին անոր վրայ, և կամ հոգեկան ու մտաւոր տկարութիւններ։ Պաշտօնը դժուար եւ կարեւոր եղած տեղ, պաշտօնեան ալ խորհելու է լաւ մը և ըստ այնմ գործելու է։

Ահա՛ շարք մը մտածումներ մտացնել տուին ինծ գործոն գեղեցկութիւնները։ Վերադարձիս անոյշ լեզու մամի մը և սիրած հօրթուկիս նայուածքին յիշատակովը կ'օրօրուէի անտառներու սոխակին և արտերու արտոյտին երգերուն մէջ։

Եւ հիմա կենսական հարց մը կը տանջէ միտքս։ Երեւման Խաչին Նիկոմիդիոյ ուխտի կ'երթան Թաղ-գիւղ. Արմաշին պէս հոն ալ կայ Խնդրակատար մը, արդեօք քաղցիք մամիկներուն խրախճա՞նք վայելելու, թէ բարոյապէս նպաստած ըլլալու յիշատակը պիտի տանին իրենց հետ։

ՑԻՐԱՅՐ ՎՐԴ.

Արմաշ.

(*). —Միւս գաւառներն ալ ունի՞ն այս սովորութիւնը։

ԴԱՒԱՌԱՑԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԿԱԹՆ—ԱՂԲԻՒՐ ԵՒ ՄԱՄՆ—ԱՂԲԻՒՐ

Բաղաքէն քիչ մը հեռուն, արեւելքի դին, լերկ ափափայ ամայութիւններու մէջ, մարդերէ և բնակութիւններէ հեռի, բնութեան գիրկը, բլրակի մը ստորոտէն իրարու շատ մօտիկ ծնած են երկուորեակ այդ լուսաղբիւրները խորհրդաւոր և նշանակալից։ Իրենցմէ կեանք ու սնունդ առած զալարաէտ մարմանդին վրայէն կ'քալեն կաթնաթոյր, հեզասահ, գեղանազ և գիրգ քայլերով որ կրնան մրցիլ նազելաճեմ յաւերժահարսերու դըրախտի մը մէջ առաւօտեան քնքուշ քայլերուն։ Նման ձիւնաթոյր մետաքսանման նուրբ ամպերուն, որք կապոյտ երկնքի զենիթը կ'ճնարակեն՝ յախճապակեայ նրբութեամբ կանաչ մարմանդին ծոցն և ոտքերուն տակ ձեւացած ականակիտ և պղպղուն լըճակները, որոց ադամանդի գոյն մը և փայլ մը կուտան ոսկեգոյն արեւու գողտրիկ ճառագայթներն անդրադարձիկ ցոլացումներով, և ուր կ'հայելիանան երկինք և դէմքը՝ երբ անոր կը նայիս հիացած ու զարմացած. ի տես բնութեան այս հոսանուտ գանգուածին, ռամիկն հիացմամբ և պաշտելութեամբ կ'լեցուի, իսկ բանաստեղծն իր խոկումներուն և մտածումներուն մէջ կ'սուզի յաւերժօրէն։ Անկուշտ և անթարթ աչքերով իրենց կ'նայիս, կը նայիս, կ'նայիս եւ չես կշտանար.... Պտուղդ քեզ կ'գրգռէ, կ'տանջէ եւ վերջապէս սուրբի մը աղջէ չքելու երկիւղածութեամբ կ'ծնրադրես, շրթունքդ կ'մօտեցնես, կ'հպիս կաթնաթոյր, կաթնահամ, զով, կազդուրիչ ու կենսատու հեղուկ տարրին՝ անյագ ծարաւդ յագեցնելու համար։ Մարդ չուզեր հեռանալ անկէ. կ'սիրէ յաճախ ընկողմանիլ անոնց մօտ և անոնց հեզիկ խոխոջին հետ լսել ծնունդին եւ կեանքին պատմութիւնն այդ երկուորեակ, արծաթափայլ, կաթնորակ լուսաղբիւրներուն՝ որուն հանդէպ այնքան պաշտելութեամբ և հիացմամբ կը զեղուն գիտող սրտերը։

Թուականը տարիներու թանձրացեալ մշուշին մէջ ծածկուած, վերջացող Մեծ—Պահքի մը Աւագ Շաբաթ երեկոյին ճամբորդ մը նոյն իրիկունն իր ընտանիքին ու զաւակներուն հետ խթելու գաւառացի հնաւանդ սովորութեան համեմատ օտարութենէ կ'վերադառնար հայրենիքը։ Մայրամուտ արեւը շատոնց իր հուսկ բարովն ըսած էր երկիրին, և տակաւին ճամբորդը չէր կրնար գտնել շիտակ ճամբան, ուղիէ մոլորած էր անգիտակցաբար։ Օրը կ'տարաժամէր. երկինք, երկիր խոր և վհէ լռութեան մէջ կ'հանգչէին Մորփէոսի գրկին մէջ։

Գիշերն իր թանձր սեւ վարագուրով կ'ծածկէր բնութիւնն համակ, և աւելի ահեղատեսիլ կ'պատկերացնէր այդ ամայի վայրերը, ուր մահկանացուի մը հետքն իսկ չէր տեսնուեր։ Մոլորակները մէկիկ մէկիկ կ'պլպլային ջինջ ու կապուտակ երկինքին վրայ, և իրենց պղպղուն, դողդոջ, ու մելանոյշ լոյսով վեր կ'հանէին ճամբորդին տխուր եւ լալկան դէմքը։ Մարդը յուսահատ էր բոլորովին։ Ցեղին ճգնաժամի վայրկեաններուն անոր մտքին ու երեւակայութեան մէջ հազարաւոր անգամներ կ'ուրուագծուէին ընտանիքին, զաւակներուն սիրաժպիտ դէմքերը՝ բոլորուած Աթման սեղանին շուրջը, որոց կարօտն ու սէր զինք մինչև հոդ՝ այդ ամայութեանց մէջ բերած ձգած էր։ Ամբողջ քառասուն և ութ օր պահք պահելէ վերջ դժոխերես արհաւրատեսիլ վիհերու ծոցին մէջ՝ օրհնեալ մասին ու իր ընտանիքին հետ խթելու կրօնային բուռն զգացումովն ու տենչով փանջուէ՞ր միայն, կորսուէ՞ր իր յուսահատութիւններուն մէջ.... Ո՛չ, ո՛չ, կ'պատասխանէ ինքնին պարտասեալ ուղեւորը, կ'ցնցուի միանգամ. իր մէջ կ'ամփոփէ իր կրօնային—ֆիզիքային բոլոր ուժերն և ջերմեռանդ պաշտելութեան մը կոյս գաղափարով տոգորուած՝ կ'յանձնէ ինքզինքն Ամենակալին կամքին ու տրամադրութեան, իր կանգ առած գոգաւոր ապառաժին քիւին տակ կ'ծնրադրէ մեղմիկ եւ կը նուիրէ իր աղօթքներն ու ուխտեր Ամենատեսին ու Ամենակարողին։ Գիշերն իր ընթացքը կ'շարունակէր լուռ եւ հանդարտ. երկինք համակ ծածկուած էր լուսաշող կէտերով. հովիկներն եռեւէն տակաւ կ'բարձրանար երկնքի արծաթափայլ գլխոյն։ Մեր ճամբորդն աղօթքը լրացուցած նայեցաւ մը կ'ուղղէ դէպ երկինք, նայեցաւ մը որ իր մէջ կ'բովանդակէր բարեպաշտ աղօթողի մը բոլոր ուխտերը. ջերմ հաւատքի քօղովը պարուրած, տխուր մելամաղձիկ հայեացքն անգամ մ'ալ վար երկրի վրայ կ'խոնարհեցնէ իր շուրջը, և ահա հաւատքի պաշտամունքով բեղուն արցունքոտ երկու աչքերուն դէմ յանդիման երկրի վրայ նոփնոր կ'ցոլանան կրկին ակերը կաթնաթոյր։ Գոցցես մագնիսական զօրութեամբ մեր ուղեւորը հոն կ'ձգուի, հոն՝ դէպ այդ նորաբողբոջ լուսաղբիւրներն և կ'ընդունի անոնցմէ երկնածիր պարգեւն՝ վարձատրութիւն իր կոյս սրտին, ջերմ հաւատքին ու աղօթքին։ Առաջինէն կ'ստանայ երկնառաք Ս. Մասը և երկրորդէն փրփրուն ճերմակ կաթը, որոցմով կ'լուծէ իր պահքը բարեպաշտ սրտի մը կրօնային նուիրական մէկ բաժնէն հաղորդուողի մը քաղցր գոհունակութեամբ։ Լուսինը թանձր ամպերու ետին կ'պահուըտէր և սեփ սեւ վարագոյրն իր մէջ կը ծածկէր ամէն բան։ Անկէ ի վեր Հայկինն ուխտատեղիի մը պաշտամունքով կ'դիմէ հոն։ Բիչ կաթ ունեցող մայրեր ճիշդ այդ Աթման չը իրիկունն իրենց զաւակը հետերնին առած կ'երթան այդ կաթնորակ լուսաղբիւրներէն կաթ հայցել իրենց զաւակներուն համար։ Երեխան կ'պառկեցնեն ճիշդ այն ժայռին գոգին մէջ, ուր ճամբորդն աղօթած էր ջերմեռանդ հոգիով, և կ'երթան իրենք աղբիւրին քով, քիչ մը վրայի կողմէն բացուած փոսիկին մէջ կ'ձգեն չորս բաժին եղած սոխ մը և հում հաւկիթի միջուկը, և ակէն նոյն խառնուրդ ջրով կ'լուան ծծերը, մինչ այն ատեն երախան կուլայ, մայրը կ'գիրեցնէ զայն հոն առատ կաթ ստացողի մը հաւատքով, և կ'դառնայ տուն սիրաժպիտ։

ԴԵՂԱՄ

Աքաբէլեր

ԲԱՐԻԶԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Շաբաթ 12 Մայիս կէսօրէ ետք հանդիսաւոր արարողութեամբ կատարուեցաւ բացումը Միացեալ Նահանգաց տաղաւարին. զմրէթաւոր փառաւոր շէնք մը որուն ճակատին կողմը սիւնազարդ գաւթակի մը վրայ կ'բարձրանան Ուաշինկդընի և Ամերիկեան Անկախութեան գեղակերտ արձանները։ Հրաւիրեալներու ընտրեալ բազմութիւն մը ներկայ էր. Երբ Արուեստահանդէսին ընդհ. քոմիսէր Մ. Բիքար ժամանեց, ամերիկեան քոմիսէր Մ. Բէք պերճագային յարմար բանախօսութեամբ մը՝ անոր ներկայացուց ոսկի բանալի մը և մետալեան

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի [5]

ՔԱՍԻՄ

ԲԱԽՏԱԽՆԴԻՐԸ

ՎԷՊ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Յաղթանակը կատարեալ եղած էր փաստաբանին, նոյն իսկ սպասածէն աւելի։

—Հերիք է որ խոֆածը խայտառակուի և խեղճ աղջիկն ալ պատուաւոր ամուսնութիւն մը կնքէր է, յարեց Սիրանոյշ, առարկան ո՞վ կուզէ Թող ըլլայ։

—Հապա ծերունի՞ն, ի՞նչ եղաւ արդեօք յետամնաց փեսին վիճակն այս յուսախաբութեան առթիւ։

—Դատ բանալու պիտի ելլէր սպասուհիին դէմ, սակայն տղաքը միջամտելով ետ կեցուցին և հիմայ հալումաշ՝ գերեզմանին ճամբան բռներ է, կ'ըսեն։

—Երթայ բարով, ալ հոն թող կարգուի ... հոգին հետ։

—Վերջը վերջը ըլլալիքը աղէկ է արդէն։

Տովեան նկատելով որ այս դէպքին առթիւ բաւական կարեւորութիւն ստացաւ, գործն անուշ տեղը կապելու դիտումով, հրաժեշտ առաւ հօրմէն ու աղջիկէն և սրահ իջաւ։

Փորձանքին մեկնելէն վերջ, ազատ շունչ մ'առաւ Բարունակ,

—Շատախօս սրիկայ, ո՞ւսկից էր որ եկաւ տնկուեցաւ, մենախօսելով։ Իսկ Սիրանոյշ արհամարհոտ շեշտով մը,

—Ո՞վ էր սա հայրի՛կ, հարցուց։

—Մէկ երկու անգամ տեսակցած եմ, բայց մօտէն չեմ գիտեր ի՞նչ մարդ ըլլալը, ըսաւ վաճառականը. խօսքին նայելով, փաստաբան պէտք է ըլլայ։

—Ասոր ֆոխօնին մէկը, յարեց Բարունակ, տղոց խօսքէն. ձեռքէն հինգ փարայի գործ չի գար, ան սա փողը կ'դնէ, դրամ կ'չորթէ։

—Արդէն մատի մատնիներուն քօլէքսիոնն ալ պարցոյց մ'էր ունայնամտութեանը, ըսաւ Սիրանոյշ, իրաւունք տալով գրագրին։

—Հիմա սանկ փաստաբա՞ն կը փնտռես, հազար փարայի մը, յարեց վաճառականը, բայց ի՞նչ կ'ընես, ալ եկաւ նէ վոնտել չըլլար, թող որ վոնտելէն գէշ էր ըրած ընդունելութիւնս։

Տովեանը բաւական յառաջացած էր և Գրնալը կղզին իր չերկ ու կարմիր գագաթով կարծես արդահատանք կ'հայցէր ուղեւորներէն։

—Սա Գրնալըին խեղճութիւնը նայեցէ՛ք, ըսաւ Կամարեան, կղզին մատնանիշելով աղջկան ու գրագրին, կարծես բոլորովին անմարդաբնակ է ու բնաւ մասը չի կազմեր միւս կղզիներուն։

—Այո՛, հայր, հաստատեց Սիրանոյշ, ինչո՞ւ լքուած մնայ այս կղզին, որ ամենէն մօտն է Մայրաքաղաքին ու շատ ալ յարմար դիրք ունի։

—Այս կէտը բաւական է մեր և օտարներու ճաշակն ու վարքագծան աստիճանը բաղդատելու, ըսաւ վաճառականը վշտացած սրտով, Գրնալըի հողատէրերը գլխաւորաբար Հայեր են, իսկ Մեծ կղզիին ու Հէյպէլիիններն Յոյն ու Եւրոպացիներ, հիմայ բաղդատութեան դրէ՛ք վերջի երկուքին ճոխ բուսականութիւնը, եղեւիններու մշտադալար անտառը, անոնց ազդած հրապոյրը, քաղցրաբոյր խունկը, կենսաւէտ շունչը, շէնութիւնը, բազմամարդութիւնը, ճոխ կեանքը, եռուզեռուն ու Գրնալըի ապառաժ քարերը, Թուփերը, մացառներն, առնէտներն ու հեղձուցիչ տաքն ու ամայութիւնը։

—Իրաւունք ունիք, ըսաւ Բարունակ, ահաւասիկ շոգենաւը մօտեցաւ, եթէ նաւամատոյցը խռնուող բազմութիւնն ալ չըլլայ, բոլորովին լքուած պիտի կարծէ մարդ այս կղզին։

—Եւ դեռ հողատէրերը կ'սպասեն որ ամէն մարդ փոխանակ միւս կղզիներն երթալու՝ հոս գայ, ու իրենց Թաղականի, մեծ աղայի կալուածները մտիկ ընէ, տաք մթնոլորտին մէջ խեղդուելով։

—Ատ ալ առաքինութիւն մ'է, հա՛յր, մանաւանդ պարտականութիւն մը, յարեց Սիրանոյշ լրջութեամբ, եթէ մենք հոս օդափոխութեան եկած ըլլայինք, գուցէ ուրիշներու ալ պատճառ ըլլայինք այս տեղ հաստատուելուն, և հետզհետէ շէնար կղզին։

—Ջէ՛, զաւակս, ատիկա գործնական գաղափար չէ, առաքինութիւնն ուրիշ, ամրանոց երթալն ուրիշ, մարդ երբ ապրանք մ'ունի ծախու, ջանալու է համաշխարհային ընել զայն ու այնպիսի հրապոյր մը տալ անոր, որ ամէն մարդ՝ մինչև իսկ անծանօթներ ստիպուին գնել անկէ։ Եթէ ոչ՝ ծախուելու շրջանակին մէջ սահմանափակուած մնալը, պարզապէս փճացում ըսել է։

Բարունակի համար սակայն մեծ արժէք չունէին այս բարոյախօսութիւնները, խեղճ տղան շուարած մնացած էր, ինչ ընթացք բռնէր արդեօք երբ շոգենաւէն ելլէին։ Բիչ մը նազ ընէ՞ր, թէ առանց բերան բանալու չոլպաճիին տունն երթար։ Բայց անդին ընկերը կար, Երիզովեանի գրագիրը, որուն չէր ուզեր առիթ տալ իրեն նկատմամբ չարախօսելու։ Արդարև սխալ էր ըրածը, ընկերական օրէնքի հակառակ, սակայն վերջապէս Բաթրոնին ու անոր աղջկան ընկերութիւնն ալ չէր կրնար զոհել վայրկեանին նկատումներու։

Իսկ Երիզովեանի գրագիրը Տիրան, Բարունակի զինքն այսպէս տմարդաբար լքելուն համար բոլորովին զայրացած, կատաղի վագրի մը նման, շարունակ ակռաները կրճտցնելով կ'փծծրեր ու գանգատութիւններ նիւթելով զինքը լքանող ընկերոջը դէմ,

—Սրիկա՛յ, կ'մենախօսէր, կեցի՛ր, տե՛ս ի՛նչ փորձանքներ պիտի տեղացընեմ գլխուդ, դուն այսպէս քթիս խնդաս հա՞։

Տիրանի ամենասաստիկ զայրոյթ ազդող պարագան, իր լքուելէն աւելի, Բարունակի բարձրացումն էր։

—Ի՞նչ ըսել ըլլայ, կ'ռռնար, գաչիկին տղան սասանկ մեծահարուստ աղջկան մը հետ առնէ տայ, ես հոս ծառայի պէս իրեն սպասե՞մ։

Եւ քանի ականատես կ'ըլլար Բարունակի մատուցուած սիրալիր ընդունելութեան, նախանձու ժահրն այնքան կ'ուռենար սրտին մէջ։

Ուղղակի լրտեսելու ալ չէր զիջաներ, արտաքին երեւոյթով բոլորովին անտարբեր, ուրիշ ուղեւորներով զբաղիլ կ'կեղծէր, մինչդեռ աչքին ծայրովը ամէնէն աննշան մանրամասնութիւնն իսկ չէր փախցներ, Կամարեանի խմբակին քով անցած դարձածներուն։

Վաճառականն երբ Սիրանոյշի ու Բարունակի հետ շոգենաւին վերնայարկն ելաւ, Տիրան ալ աննշմարելի կերպով անոնց հետեւեցաւ ու սկսաւ հեռուէն շարունակել իր գաղտագողի հետախուզութիւնները։

Ինչո՞ւ այս նախանձը սակայն, ի՞նչ տարօրինակ երեւոյթ կար գործին մէջ, վաճառատան մը տէրը, գրագիրը տեսած էր շոգենաւին սրահէն ու քով հրաւիրելով զայն, աղջկանը ներկայացուցած։ Մարդկութեան տարրական պարտականութիւնն ալ այս չէ՞ր պահանջեր միթէ։ Բարունակ հաճելի ըլլալու ձիրքեր ունի եղեր, գիտէ եղեր ընկերութիւնն ախորժելի ընծայել, մինչև իսկ ճռճռին աղջկանը. միթէ ասիկայ յանցա՞նք մ'է երիտասարդին համար։ Ո՞վ պիտի փախցնէր այսպիսի պատուաբեր առիթ մը, եթէ Բարունակի տեղն ըլլար։

Սակայն Նախանձը կուրցուցած էր Երիզովեանի գրագիրն որ տենդոտ հետաքրքրութեամբ երեւակայական ամբաստանութիւններ կ'առեղծէր մըտքին մէջ, ու շարունակ կ'սպառնար Բարունակի։

—Զիս այսպէս ճամբայ հանես, ետքն ալ կէս ճամբան խաղք խայտառակ ընես հա՛. կեցի՛ր դուն։

Փաստաբան Տովեանի մուտքը սակայն վայրկենական մխիթարութիւն մը կրցաւ ընծայել Տիրանի. Թշուառ նախանձորդը կ'կարծէր որ փաստաբանին շաղակրատութիւնները, անոր մեծածախ հագուստներն ու փայլուն գոհարներն աննշմարելի պիտի թողէին այլ եւ Բարունակն ու վաճառականին աղջիկը Տովեանով միայն պիտի զբաղէր։ Սակայն հեռուէն դիտելով որ ամէն բան իր նախկին ընթացքով կ'երթայ ու փաստաբանը փուչ մը ըլլալէ աւելի բան մը չէ Կամարեան խմբակին մէջ, բոլորովին յուսախաբ՝ սկսաւ նորէն հալումաշ ըլլալ։

Ալ կասկած չէր վերցներ, Բարունակ տեղը գրաւած էր վաճառականին ու անոր աղջկան քով և հազարաւոր Տովեաններ չէին կրնար անոր դիրքը խախտել։

Այս էր Տիրանի հաւատքը. իր տեսակէտով եղած լմնցած բան մ'էր Բարունակի բարձրացումը։ Մինչդեռ իրականութիւնը, քաղաքավարական տեսակցութենէ մը անդին չէր անցներ, ինչ որ շատ բնական է երկու ծանօթներու միջև։

(Շար.)

մը որ Միացեալ Նահանգաց դրօշակը կ'ներկայացնէ. տաղաւարին յանձնումը կատարելով այսպէս։ Մ. Բիքար պատասխանեց միեւնոյն ոճով՝ Ցետոյ հրաւիրեալները տաղաւարին զանազան մասերն այցելեցին։ Միացեալ Նահանգաց տաղաւարը ցուցադրութեանց մասնաւոր բաժիններ չունի գրեթէ, իր ներքին մասերուն մէջ կ'տեսնուին միայն ընթերցասրահներ, աշխատութեան սրահներ, ընդունելութեան սրահներ են։ Ասոնց պատերուն վրայ աչքի կ'զարնեն զանազան նկարներ որք պատմական դէմքեր . և տեսարաններ կ'ներկայացնեն, ինչպէս նաև Միացեալ Նահանգաց բոլոր նախագահներուն անունները։ Այցելութիւնն աւարտելէն ետք հրաւիրեալներուն լէնչ մը հրամցուեցաւ։ Նոյն պահուն տաղաւարին նուագախումբն ալ գեղեցիկ կտորներ կ'նուագէր։

Նորվէճիոյ բաժինն բացումն ալ նմանապէս կատարուեցաւ միեւնոյն օրը։ Տաղաւարն որ կ'գտնուի Պելճիոյ և Գերմանիոյ տաղաւարաց միջև, ամբողջովին եղևնափայտէ շինուած է Նորվեկիոյ գիւղական շէնքերուն ոճով, միայն թէ պահանջուած պերճանքներով և գեղազարդութիւններով։ Շէնքին ներքին կողմը՝ ցուցադրուած առարկայից մէջ ուշադրութիւն կ'գրաւեն ի մէջ այլոց ծովային և ցամաքային կենդանեաց չահեկան հաւաքածոներ, ուր կ'տեսնուին ճերմակ արջեր, ծովափիղեր, կէտեր, կիտաժանիներ են։ Ցետոյ կուգան իրենց կարգին՝ ձկնորսութեան և որսորդութեան կազմածներ, հագուագիտ մուշտակներ, ինչպէս նաև բեւեռային նաւարկութեան վերաբերեալ զանազան նաւերու օրինակներ։ Առաջին յարկին մէջ մասնաւոր պակեփեղկի մը մէջ ի ցոյց դրուած է հաւատարիմ ընդօրինակութիւն մը Նանսէնի Ֆրամ նաւուն, որով հռչակաւոր երկրախոյզն ի հիւսիս. բեւեռ նաւարկեց։ Հոն կը տեսնուին նաև զանազան առարկաներ զորս Նանսէն գործածեց իր արկածալից ճամբորդութեան միջոցին։

—Միեւնոյն օրը կատարուեցաւ նաև Մոնաքոյի տաղաւարին բացումը։ Ցուցադրուած առարկայից մէջ նշանակութեան արժանի են զանազան գեղակերտ պատկերներ. երփներանգ ծաղիկներ և գիտական չահեկան հաւաքածոյ մը զոր Մոնաքոյի իշխանն անձամբ կազմած է իր ճամբորդութեանց միջոցին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊՈԷՐ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Անգլիական լրագիրք կ'հրատարակեն Պոէր պատուիրակներուն կողմէ առ ամերիկեան ժողովուրդն ուղղուած նոր յայտարարութիւն մը որ առաջինէն մեծ տարբերութիւն չունի, միայն թէ հետեւեալ պարբերութիւնն ուշագրաւ է. «Ինչպէս որ յաջողեցաք Վէնէզուէլայի խնդիրն իրաւարարութեան ենթարկել հակառակ յայտարարութեանց Անգլիոյ, որ իրաւարարութիւնն անկարելի կ'համարէր, այնպէս ալ կ'յուսանք թէ ամերիկեան մեծ հանրապետութիւնը պիտի յաջողի Հարաւ—Ափրիկեան Հանրապետութեանց ապագայ կառավարութեան խնդիրն իրաւարարական ատենի մը միջոցաւ վճռել տալ։»

Ս. ՀԵՂԻՆԷ կղզիէն կ'հեռագրեն թէ փոխադրանաւ մը նորէն 200 Պոէր գերի բերած է հոն։

ՏԸՐՊԷՆԷ կ'ծանուցանեն թէ Սուազիլէնտի մէջ շրջան կ'ընեն Պոէր հեծելազօրաց փոքրիկ խումբեր որք կը քշեն, կ'տանին իրենց ձեռքին տակ ինկած ամէն ձի, ջորի և զանազան կենդանիներ։

ՔՈՄԱԴԻՓՈՒՐԴԷ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բոգուսէղ սահմանագլխին վրայ հսկող Պոէրներն անյայտ եղածեն։Կ'կարծուի թէ Բրոնգսաւտի մօտ գացած ըլլալու են հոն գտնուող Պոէր զօրքերուն հետ միանալու համար։

ԹԱՊԱՆՉՈՒԷ կ'հեռագրեն.— Պոէրներն ետ քաշուելու երեւոյթ մ'ունէին քանի մ'օր առաջ, սակայն անկարելի է ճշտիւ հասկնալ անոնց մօտալուտ շարժումը, որովհետեւ միշտ տեղափոխութիւններ կ'կատարեն։ Զօրավար Պրապանդի հեծելազօրքէն՝ հազարապետ Կրէնտֆիլ, Պոէրներն յետս մղեց Բարփլաքրի մօտ։ Զօր. Պրապանդ ալ իր կարգին, Զօր. Քամբելի և 16րդ կիսաբաժնին հետ, Պրէնտսորիֆդի ուղղութեամբ յառաջացաւ։ Պոէր զօրագունդ մը երեցաւ Վէրոնա—Լէտիպրանտի ճամբուն վրայ։ Ուրիշ զօրագունդ մը որ Թապանչուի վրայ կը քալէր, դէպի Հէբէլսքոր ետ քաշուեցաւ։ Կռիւ չէ պատահած։ Երկիրն հանդարտ է։

ԲՐԵՏՈՐԻԱՅԻ Ազգային ժողովին նիստը վերջանալուն Նախագահ Քրիւկէր հանդիսաւոր աղօթք ըրաւ երկնից պաշտպանութիւնն հայցելով Պոէրներուն համար։ «Ո՛վ Աստուած, աղաղակեց նախագահն աւարտելով վերջին նիստը պիտի ըլլայ այս։ Ո՛չ, ո՛չ, այնպէս չէ՞. բարի ես դուն և արդար դատերուն օգնական։ Մեր դատն ալ արդար է։» Նախագահն յետոյ յայտարարեց թէ վաւերագիրք ունի ձեռքն որք կ'հաստատեն թէ դաւադրութիւն մը սարքուած էր կործանելու համար երկու հանրապետութիւնները։

ՊՈԷՐՔ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Բրեդորիա հրատարակուող Վոլքսդէմ լրագիրը իր մարտ 28 թիւին մէջ կ'հրատարակէ նամակ մը զոր կ'անուանէ «վաւերագիր՝ Թրանսվալի և Գերմանիոյ միջեւ եղած բարեկամ յարաբերութեանց՝ սկիզբէն ի վեր։» Այս նամակը գրուած է Վիլհէլմ Ա. կայսեր կողմէ և ուղղուած է Հանրապետութեան նախագահին՝ ծանուցանելու համար գերման կայսրութեան յայտարարութիւնը 1870ին։ Կայսրն այս առթիւ Հանրապետութեան Նախագահը կ'անուանէ «իր մեծ և ազնիւ բարեկամը»։ Նամակը կ'սկսի հետեւեալ բառերով. «Վիլհէլմ Ա. շնորհիւ Աստուծոյ թագաւոր Բրուսիոյ և կայսր Գերմանիոյ—ևն.։» Ահա անկէ հատուած մը։ «Ներկայիս համար հաստատապէս կ'յուսամ թէ Աստուծոյ օգնականութեամբը պիտի յաջողիմ ի գլուխ հանել այն բոլոր պարտականութիւնները զորս կ'պահանջէ կայսերական պաշտօնիս բնութիւնը։ Ապագային համար ալ, Տէր Նախագահ, խնդրեմ ընդունեցէք ջերմագին մաղթանքներս Հանրապետութեանդ բարօրութեան և բարգաւաճումին համար։ Հաւատի եղիք թէ ի պահանջել հարկին պատրաստ եմ յօժարակամ ձեր վսեմութեան տալ իմ բարձր համարումիս ապացոյցները։» Նամակը գրուած է Վերսայլէն 1871 յունվար 29ին և կ'կրէ Վիլհէլմ Ա.ի և Պիզմարք իշխանի ստորագրութիւնները։

ԺԸՆԵՎԱ.—ՍԱՅՏԻՆԿԷ կ'հեռագրեն Մայիս 11 թուով.— Անգլիական վիշապազօրաց գունդ մը որ Պոէրները կ'հալածէր Ժընեվա Սայտինկի մօտ, ճամբուն վրայ տուն մը տեսնելով, որուն վրայ ճերմակ դրօշ պարզուած էր, դէպ ի հոն յառաջացաւ ուտեստ ճարելու համար։ Զինուորները հազիւ թէ ոտքերնին գետին դրած էին եւ ահա սաստիկ հրացանաձգութիւն մը սկսաւ պատուհաններէն։ Տունը դարանակալ Պոէրներով լեցուն էր։ Անգլիացիներէն քանի մը հոգի սպաննուեցան և 16 վիրաւոր ալ գերի ինկան։

ԶՕՐ. ԿԷՆԻԷՐ Սաութէմբդըն ժամանեց առանց փողի, թմբուկի։ Զօրավարին սիրտը շատ կոտրած կ'երեւի թէև պաշտօնվցուցած են զինքը թէ կարեւոր հրամատարութեան մը պիտի կոչուի Անգլիոյ մէջ, սակայն կէտէքր ինքզինքն արդարացնել կ'փափաքի։

ՕՍԿԱՐ Բ. ԵՒ ՊՈԷՐՆԵՐԸ.—Շուէտ Նորվեկիոյ Վէհապետն, որ այս պահուս Անգլիա կ'գտնուի, վերջերս բացորոշ յայտնած էր իր զգացումները ներկայ պատերազմին առթիւ։ Օսկար Բ. կատարելապէս Անգլիացւոց կողմն է։ Սակայն կ'երեւի թէ իր արտաքին գործոց նախարարը իր կարծիքէն չէ։ Այս վերջինը թղթակցի մը յայտարարեց թէ թագաւորն անհատապէս ըսած է իր կարծիքը. «Հակոյի կոմսն է (այս կեղծ անուան տակ կ'ճամբորդէ թագաւորը), եւ ոչ թէ Շուէտ—Նորվեկիոյ թագաւորը, որ համակրանք յայտնած է Անգլիացւոց նկատմամբ, ըսաւ նախարարը։ Ո՛չ երկրին սահմանադրութիւնն և ոչ աւանդութիւնը թոյլ կուտան Օսկար թագաւորին որ պետութեան քաղաքականութիւնը ներկայացնէ։ Այդ իրաւունքը նախարարութեան կ'վերաբերի։»

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

ՆԻՒ—ԵՈՐՔ, 16 Մայիս.—Պոէր պատուիրակութիւնը մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ։ Մ. Ֆիշըր, պատուիրակութեան պետը, յայտարարեց թէ Պոէրք յուսահատած չեն Անգլիացւոց յաջողութիւններէն և թէ ինք կ'յուսայ որ Ամերիկա իրաւարար պիտի ըլլայ։ Պատուիրակութիւնը պիտի փորձէ ունկնդրութիւն մը ձեռք բերել Մաքինլի նախագահէն։

ԼՈՐԷՆՍՕ—ՄԱՐՔՈՒԷՍ. —Բորդուկէզ աղբիւրէ հասած պաշտօնական լուրի մը նայելով, Մէֆքինկի մօտ ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է, և Պոէրք ետ մղուեր են մեծամեծ կորուստներ կրելով։

ՏԸՆՏԻ.—Պոէրք գիշերանց ետ քաշուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորէնսօ—Մարքուէսէ կը հեռագրեն թէ Բրեդորիայէ հասած լուրերու նայելով, գնդապետ Պաուէն Բօուէլ կրակի առաւ յանձներ է Մէֆքինկը, և ինքն ալ անձնատուր եղեր է 900 հոգիով։

—Ռիւդէրի գործակալութիւնը կը հեռագրէ թէ կէս օրէն երկու ժամ ետքը, Լոնտոնի մէջ դեռ ոչ ոք բան մը իմացած էր Մէֆքինկի անձնատուութեան մասին։

—Զօր. Պուլըր կ'հեռագրէ թէ երէկ գրաւեր է Գլէնքօ։ Պոէրք Տրաքէնսպէրկի լեռները քաշուեր են։

—3500 անգլ. զօրքեր ցամաք ելան ի Պէյրա։

ՀՌՈՄ.— Արքայական հրամանաւ, երեսփոխանական նիստը յետաձգուեցաւ։

ՊԷՇՏԱ.— Մաճառ պատուիրակութեան բանակի յանձնաժողովին մէջ, պատերազմական նախարարն յայտարարեց թէ նոր թնդանօթներու խնդիրը պատուիրակութեան նկատառման պիտի ենթարկուի յառաջիկայ տարի։

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Մայիս.— Զրոյց կը պտտի թէ Պոէրք՝ կատաղի կռիւէ մը ետք՝ գրաւեր են Մէֆքինկի Բաֆիրներու թաղը։

ՓԱՐԻԶ.— Շուէտի թագաւորն հոս պիտի ժամանէ Մայիս 31ին։

ԱՇԱՆԴԻՆԵՐՈՒ ապստամբութեան առթիւ չահեկանութենէ զուրկ չէ գիտնալ թէ Անգլիոյ զինուորական ույժն ինչ է արեւմտեան Ափրիկէի մէջ։ Անգլիա հոն հինգ գաղթավայր ունի, Կամպիա, Սիէրրա Լիոնէ, Ոսկեզերք, Լակօս և Նիժեր. Առաջինը Սենեկալի և Ֆրանս. ստացուածոց մէջտեղ կ'գտնուի։ Լոնտոնի գահլիճը մեծ կարեւորութիւն չտար անոր։ Կամպիոյ մէջ բնիկ ոստիկանութիւն մը միայն կայ որ հազիւ 200 հոգիէ կ'բաղկանայ։ Սիէրրա Լիոնէ աւելի կարեւոր է։ Հոն շինուած է երկաթուղի մը որուն համար կ'յուսացուի թէ պիտի կրնայ մրցիլ Քօնաքրիի երկաթուղւոյն հետ, Ֆրանս. Կուինէյոյ մէջ։ Անցեալ տարի ապստամբութիւն մը ծագեցաւ ի Սիէրրա Լիոնէ, բայց շուտով զսպուեցաւ, շնորհիւ բնիկ ոստիկանութեան, որ 500 հոգիէ կ'բաղկանայ և արեւմտեան Հնդկաստանի զօրագունդին՝ որ Անգլիեաններէն եկած իր։ Ոսկեզերքի մէջ, ուր ծագեցաւ Աշանդիներու ներկայ ապստամբութիւնը, Անգլիացիք 1200 բնիկներէ ոստիկանական մարմին մը կազմած են, բայց Եւրոպական զինուոր բնաւ չկայ։ Լակոսի մէջ Անգլիացիք ունին 800 հոգիէ բաղկացեալ բնիկ զօրախումբ մը, 20 Անգլիացի սպաներով։ Ասոնցմէ 250ը ղրկուեցան Աշանդիներու դէմ։ Վերջապէս Նիժերի մէջ, որուն վարչութիւնն Անգլ. ընկերութեան մը յանձնուած էր առաջ, բայց որ սկիզբը վերատին Անգլիոյ անցաւ, բնիկ զօրախումբ մը կազմուած է։ Առաջին գումարտակը կազմակերպուեցաւ 1897—98ին Հաուսաներէ և Եորուպաներէ, ձեռամբ տեղակալ գնդ. Բիւչըրի որ այժմ հեծեալ հետակագունդի մը կ'հրամայէ Հարաւային Ափրիկէի մէջ։ Երկրորդ գումարտակը կազմուեցաւ 1898—99ին, ձեռամբ տեղակալ գնդապետ Ֆեցկէրալտի։ Այսօր Նիժերի զօրախումբն ունի 200 Անգլ. սպայ և ենթասպայ և 2500 բնիկ զինուոր որք կ'կազմեն հետեւակազօրաց երկու գումարտակ, ամբաշէն զօրաց վաշտ մը և զինուորական հեռագրողներու գունդ մը։ Հեծելազօրք չկայ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ գահ.ժառանգ իշխանին՝ իբրև սպայ կայս. անձնապահ հետեւակազօրաց՝ գերման բանակին մէջ մուտքը պիտի կատարուի Մայիսի վերջը։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՌԵՒԱՆԳՈՒՄ ՄԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.—Կոմսուհի մը Մարդէլ, Ֆրանսացի ծանօթ գրագիտուհին և մեծանուն վիպասանը, որ Ժիփ ծածկանունին տակ գողտրիկ էջեր գրած է, անցեալ Ուր. գիշեր խորհրդաւոր պարագաներու մէջ առեւանգուեցաւ անծանօթներու կողմէ երբ ազգայնականի մը ընտրութեան ի նպաստ կազմակերպուած գումարէ մի մը կ'երթար Ալէզիա փողոցը։ Տարի մը առաջ արդէն Տիկին մը Մարդէլ անստորագիր յայտարարութիւն մը ընդունած էր որով կ'ծանուցուէր թէ կարգ մը անձերու կողմէ իր առեւանգումն որոշուած է, իր առանձնաշնորհեալ հակահրէականութեան ջերմ պաշտպանն ըլլալուն համար։ Տարի մը ետք այս սպառնալիքն ի գործ դրուեցաւ ահա։ Տիկին մը Մարդէլ գոց կառքով տարուեցաւ մերձակայ գիւղ մը և սենեկի մը մէջ բանտարկուեցաւ։ Սակայն իր առեւանգիչներուն քանի մը վայրկեան բացակայութենէն օգուտ քաղելով յաջողեցաւ փախչիլ և ամբողջ գիշեր քալելով իր տունը գնաց։ Տիկնոջ այս առեւանգումը մեծ յուզում պատճառեց Բարիզի մէջ։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկած է։ Աւելորդ է ըսել թէ Տիկին մը Մարդէլ իր քաջամեայ խարտեաշ երիտասարդութիւնն ողջունելէն ի վեր առնուազն 30 անգամ ալ Մայիս 1ը տօնած է։ Տէպա և ուրիշ թերթեր ծիծաղելի բանդագուշանք մը կ'նկատեն այս պատմութիւն, եւ կ'ըսեն թէ նոր վէպի մը յառաջաբան ըլլալու է ապահովապէս։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ կ'աշխատին զինուորական տէրութիւն մը ըլլալ։ Բանակին ընդհ. հրամատար Զօր. Մայլս տեղեկագիր մը ուղղելով պատերազմական պաշտօնատան, Մ. Նահանգաց եզերքներու պաշտպանութեան խնդիրը կ'յուզէ։ Զօրավարը կ'ըսէ թէ զինուորական 75 կայաններէն, ուր վերջին դրութեամբ ամրութիւններ շինուած են, քառասուն և հինգը միայն պահակազօրք ունին։ Ուստի կ'առաջարկէ եզերաց պաշտպանութեան համար 18,000 հոգի աւելցնել։ Ընդհ. հրամատարը կ'կարծէ թէ այս մասին մինչև հիմա ծախսուած 15 միլիոն տոլարն անբաւական է բոլորովին և կ'պահանջէ որ կարեւոր վարկ մը սահմանուի այս նպատակաւ։

ԲՈՐՈՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Այս անձեւի պատուհասն սկսած է նորէն ճարակել Կեդրոնական Ասիոյ ռուսական ստացուածներուն մէջ։ Ամէն կողմ, ամէն անկիւն բորոտներու խումբեր կ'տեսնուին, կենդանի դիակներ՝ որոց քսուտ մարմինները փտած են արդէն։ Ոչ ոք կ'ընդունի զիրենք տուն։ Իրենց ծնողները, ազգականներն անգամ չեն ուզեր զիրենք հիւրընկալել։ Խումբ խումբ կամ զատ զատ կ'ոլքտան փողոցները, կ'պտտին տուներուն առջեւ և հիւանդութիւնը կ'տարածեն հոս կամ հոն դպչելով։ Բորոտութիւնը կ'ճարակի մանաւանդ բնիկներուն մէջ, բայց վերջերս Ռուսիոյ մէջ ալ քանի մը դէպքեր պատահած են։ Կարմիր Խաչի ընկերութիւնն իր բոլոր ջանքը կ'թափէ ապաստարաններ հայթայթելու համար այս դժբախտներուն, բայց իր միջոցները շատ քիչ են։ Ընկերութիւններ կազմուած են աղէտին ծաւալումը կասեցնելու համար, բայց ամէն աշխատութիւն ապարդիւն եղած է ցարդ։

ԱՆԳԼԻՈՅ գաղթային պաշտօնատունն արշաւախումբ մը կազմակերպեց վերջնապէս ապացուցանելու համար թէ ճահճային տենդն առաջ կուգայ մժեղներու խածուածքէն։ Խնդրոյն ողբերգական կէտն հոս է որ երկու անձնուէր բժիշկներ իրենց կեանքը վտանգի պիտի դնեն այս տեսութիւնն ապացուցանելու համար։ Տքդ. Սէմպըն և Լօու, երկուքն ալ ուսուցիչ Լոնտոնի բժշկական վարժարանին, այս ձմեռ ամբողջ պիտի անցնեն այնպիսի տեղ մը որ աշխարհի ամէնէն մահացու վայրը նկատուած է։ Տքդ. Սէմպըն Ռիւդէրի թղթակցին հետ տեսակցելով հետեւեալ տեղեկութիւնները տուած է այս մասին։ «Հռոմէն Թիվոլի գացող երկաթուղւոյ գծին վրայ տեղ մը պիտի հաստատուինք և Ցունիս 1ին պիտի սկսինք մեր գործին։ Եւ որովհետեւ մեք կ'ըսենք թէ ճահճային տենդը մժեղներու խածուածքէն առաջ կուգայ, այս պատճառաւ պիտի աշխատինք խուսափիլ անոնց խածուածքէն։ Գիշերները պիտի անցընենք յատկապէս շինուած տան մը մէջ ուր մժեղներ պիտի չկըրնան մտնել։ Իսկ ցերեկին պիտի կըրնանք դուրսը պտտիլ, վասնզի մժեղները ցերեկին վնաս չեն տար։ Եթէ ճահճային տենդէ չբռնուինք, այն ատեն պիտի ապացուցուի թէ մեր տեսութիւնը ճիշտ է։»

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՄԸ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՈՒՐՋ. — Անգլիացիք և Ամերիկացիք. — Լավուազիէ վարժարանին ուսուցիչներէն Մ. Ալպէր Մէդէն, Համալսարանական Ընկերութեան հրաւիրանօք՝ անցեալ օր բանախօսութիւն մ'ըրաւ Նոր Սորպոնի Ռիշլիէօ ամփիթատրոնին մէջ, նկարագրելով վերջերս իր ըրած ուղեւորութիւնն աշխարհի չուրջ, զոր կատարեց շնորհիւ այն գումարներէն միոյն որք 1898ին անծանօթ բարերարի մը կողմէ յատկացուեցան սոյն նպատակին։ Մ. Մէդէն տասն և ութ ամսուան ժամանակամիջոցի մը մէջ պարբերաբար այցելեց Եգիպտոս, Հնդկաստան, Պիրմանիա, Սէյլան, Աւստրալիա, Թասմանիա, Նոր Զելանտա, Միացեալ Նահանգները, Մեքսիկա և Քանատա։ Իր ճամբորդութեան նպատակն էր մասնաւորապէս ուսումնասիրել Բրիտանական կայսրութիւնն և Ամերիկա։ Եգիպտոսի մէջ Մ. Մէդէն դիտեց որ ֆրանսերէնն առաւելակշիռ է քան անգլիերէնը։ Անգլիացիք այս մասին ուղղակի բան մը չկրնալով ընել, կը համոզէին ծնողները թէ իրենց զաւակներն անգլիերէն սովրելով ապագային պիտի կրնային պաշտօններու հասնիլ, մինչդեռ ֆրանսերէնը բան մը չէր արժեր։ Եգիպտոս բարգաւաճ երկիր մ'է. իր ոռոգման նոր դրութիւններն եւ մշակութեան լաւագոյն եղանակները մեծապէս նպաստած են երկրին յառաջդիմութեան։ Անգլիացւոց քաղաքականութեան կէտ նպատակին է թոյլ չտալ որ բնիկները զինուորական և քաղաքական բարձրագոյն պաշտօններու հասնին Հնդկաստանի մէջ. Անգլիացի տարրն առանձնաշնորհեալ դասակարգ մը կ'կազմէ։ Անգլիաբնակ քաղաքները բնիկներու բնակած տեղերէն միշտ քանի մը քիլոմէթր հեռու կ'գտնուին։ Անգլիացի պաշտօնատարք ոևէ յարաբերութիւն չունին բնիկներուն հետ։ Տեղական արհեստին կարեւորութիւն չի տրուիր բնաւ։ Ֆրանսացի տիկին մը օր մը փոխարքային այցելութեան կ'երթայ հնդկական գոհար մը կրելով։ Անգլիացիք դիտել կուտան թէ «անվայել բան էր այդ» Մէսամժըրիի հրամատարներէն մին անգամ մը ճաշի կ'հրաւիրէ Անգլիացիներուն հետ մէկտեղ նաև Բարսի մը, որ Պատուոյ Լէգէոնի պատուանշանն ունէր։ Անգլիացիք զայն տեսնելնուն պէս իսկոյն կ'առնեն կ'քալեն։ Ուրպէս զի բնիկները բարձր պաշտօններու չկարենան հասնիլ, այս մասին հարկ եղած քննութիւնք առանց բացառութեան Լոնտոնի մէջ կ'կատարուին։ Ուրեմն զարմանալի չէ որ բնիկներու մէջ շարժում մը կ'տեսնուի և այս՝ ոչ թէ անգլիական տիրապետութեան դէմ գործելու համար, այլ եւ թէ կարելի է հաւաքումներու թոյլտուութիւն, մամուլի առանձնաշնորհումներ և Հնդկաստանի յատուկ խորհրդարան մը ձեռք բերելու համար։

Անգլիական կառավարութիւնն հակառակ է սոյն շարժման եւ ատ անգամ անտեղի խստութիւններ կ'ընէ։ Հնդիկ լրագրապետ մը հինգ տարի բանտարկութեան դատապարտուեցաւ որովհետեւ գրած էր թէ սովին և ժանտախտին առաջքն աւելի արագ եւ աւելի ազդեցիկ կերպով պիտի առնուէր եթէ բնիկները տեղական կառավարութեան մէջ աւելի լայն բաժին մ'ունենային։

Ֆրանսացի երիտասարդ ուսուցչին վրայ ամէնէն աւելի խոր տպաւորութիւն գործած է Միացեալ Նահանգաց ընկերային վիճակը։ Հանրային կեանքն անգլիականին յար եւ նման է, որովհետեւ ամէն մարդ գործի մարդ է, սա՛ տարբերութեամբ որ հոս միտքերը ռամկավարական գաղափարներով տոգորուած են, մինչդեռ Անգլիոյ մէջ աւելի ազնուապետութիւնն է որ կը իշխէ։ Ամէն մարդ կ'աշխատի, բոլոր դրամագլուխները շահագործութեան մէջ են, ասկէ յառաջ կուգայ հսկայ գործունէութիւն մը։

Միացեալ Նահանգաց ազգային դաստիարակութեան ալ մեծ հոգ կ'տարուի։ Հարուստներու յաճախակի առատաձեռնութեանց շնորհիւ ամէն կարգի վարժարանները ձրի են և ծաղկեալ վիճակի մէջ։ Նոր սերունդը գործնական դաստիարակութիւն մը կ'ստանայ և Ամերիկայի ապագան յուսալից է։»

Երիտասարդ ուսուցչին սոյն չահեկան բանախօսութիւն ջերմապէս ծափահարուեցաւ։

ՍՈՍԿԱԼԻ ՏՌԱՄ մը տեղի ունեցաւ Ֆիօրէնցինոյի (Իտալիա) մէջ։ Նուչի անուն գիւղացի մը՝ յիմարութեան վայրկենի մը մէջ՝ սպաննեց իր ընտանիքին իննը անդամները, ջարդեց իր բոլոր անասուններն և անոնց ախոռները կրակի տուաւ։ Ոստիկանութիւնն յաջողեցաւ ձերբակալել այս կատաղի յիմարն որ դեռ շատ ոճիրներ պիտի գործէր։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Սալիսէի ատեան տրուեցաւ՝ Ելմտական պաշտօնատան կտրոններու վարչութեան Ա. միւմէյյիզ Սաֆվէթ պէյի և Ելմտական ընդհանուր հաշուակալութեանց մայր տոմարի քարտուղար Ցովհաննէս էֆ.ի։

Բ. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ՝ Մարոնի մութրաններէն (եպիսկոպոս) Նիմէթուլլահ Բուլավան և Եուսուֆ Սդէֆան էֆ.ներու. Դ. կարգի Մէճիտիյէ՝ Մուտանիա—Պրուսա երկաթուղւոյ դեր—տնօրէն Մ. Թուգասի և նոյն երկաթուղւոյ կառուզիղ Լեւոն էֆ.ի. Ե. կարգի Մէճիտիյէ՝ Վանի նահանգին երրորդ գոմիսէր Մկրտիչ էֆ.ի։

ՕՍՄ. ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐԸ.—Երէկ գըրած էինք թէ օսմ. սպաներու յանձնաժողով մը Պերլին գացած է՝ Նոր թնդանօթաց նախափորձերուն ներկայ գտնուելու համար։ Այս յանձնաժողով, որոյ անդամք են թնդանօթներու մարզուսոյց Րիզա փաշա, ռազմափորձերու յանձնաժողովոյ անդամ գնդապետ Րաշիտ պէյ և տեղակալ գնդապետ Իպրահիմ պէյ, ամէնէն աւելի նպատակայարմար թնդանօթներու մասին տեղեկագիր մը պիտի պատրաստէ և միանգամայն պիտի ընդունի կառավարութեան անունով գնուած նոր դրութեամբ թնդանօթները։ Միւս կողմէ կայս. թնդանօթի գործարանն ալ մեծ կատարելագործութիւններ կ'կրէ հետզհետէ։ Նոյն գործարանին մէջ կ'պատրաստուին այժմ զանազան մեծութեամբ և չափով թնդանօթներ, Քրուփի և Նորտէնֆիլտի դրութեամբ, ինչպէս նաև օսմ. մարտանաւերու համար բազմաթիւ փոքր հրետաններ։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղւոյն համար կազմուած Ցանձնաժողովն այսօր նոր նիստ մը պիտի կազմէ Ելտըզի կայս. Պալատան մէջ։ Երկաթեայ ձողերու շինութեան յատուկ մեքենաները կը պատրաստուին Արքունի Նաւարանին մէջ։

ՍԵՐՊԻՈՅ նորընտիր դեսպան Մ. Միյադովիչ երէկ մայրաքաղաքս հասաւ Արեւելեան Ճեպընթացով։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ. — Միկրոբաբանական Աշխատանոցի տնօրէն Տքդ. Նիքոլ նախընթաց օր Բ. Դրան մատոյց Իզմիրի մէջ իր կատարած պաշտօնի մասին ընդարձակ տեղեկագիր մը։

—Բորդ—Սաիտէ հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ժանտախտ սկսած է նուազիլ քաղաքին մէջ։

—Աղէնի մէջ Ապրիլ 29էն մինչեւ Մայիս 5 ժանտախտի 85 դէպք և 64 մահ պատահած է, և Մայիս 6էն մինչև 12' 58 դէպք և 55 մահ։

—Դահիրէէ կ'հեռագրեն թէ Եգիպտոսի թերթերն արգելք կ'յարուցանեն առողջապահական իշխանութեանց դէմ, յայտնելով թէ ծագած հիւանդութիւնը ժանտախտ չէ։

—Առողջապահական Բարձրագոյն Խորհուրդը Մայիս 3/16 թուով հետեւեալ շրջաբերականն ուղղած է առողջապահական վարչութեանց. — «1.— Ծովու ճամբով Իզմիրէ մեկնող ուղեւորք նախ Քլազոմէնի մաքրանոցը պիտի երթան, ուր 48 ժամու հսկողութեան մը պիտի ենթարկուին և իրենց զգեստներն ու գոյքերը պիտի ապանեխուին։ Այս ուղեւորք յիշեալ մաքրանոցէն միայն նաև կրնան նստիլ Թուրքիոյ ծովեզերեայ ո՛ևէ քաղաքն երթալու համար։ Իզմիրէ մեկնող նաւերը Մայիս 4/17էն սկսեալ նախ պիտի երթան Քլազոմէնի մաքրանոցը, ուր իրենց ամբարանոցները պիտի ապանեխուին հեղձուցիչ կազի միջոցաւ, որպէսզի հոն գտնուող մուկերը սատկին։ Ցետոյ այդ նաւերը պիտի արտօնուին ճամբորդ առնելու։ Այս նաւերն իրենց ուղեւորներով բժշկական քննութիւն մ'ալ պիտի կրեն այն առաջին նաւահանգիստին մէջ, ուր առողջապահական բժիշկ մը կ'գտնուի։ Մայրաքաղաքս եկող նաւերու համար այս բժշկական քննութիւնը Դարդանէլի մէջ պիտի կատարուի և յետոյ պիտի կրկնուի Պոլսոյ նաւահանգիստ հասած պահուն։ 2.—Երկաթուղիով կամ ցամաքի ուրիշ ճամբաներով Իզմիրէ մեկնող ուղեւորք բժշկական քննութիւն մը կրելէ եւ իրենց գոյքերն ապանեխուելէ ետքը, պիտի ստանան վկայագիր մը, և իրենց տեղերն հասնելէ ետքը, ամէն օր այցելութիւն պիտի ընդունին թաղապետական բժիշկին կողմէ։ Իզմիրէ մեկնող իւրաքանչիւր կառախմբի մէջ պիտի գտնուի բժիշկ մը, որոյ պաշտօնն է ճամբորդութեան միջոցին հսկել ուղեւորներուն առողջական վիճակին վրայ։ 3. —Պոլսոյ Առողջապահական Ցանձնաժողովին կողմէ քաղաքներու մաքրութեան մասին պատրաստուած կանոնագրի տրամադրութիւնք խստիւ պիտի գործադրուին Իզմիրի մէջ, տեղական իշխանութեանց միջոցաւ։ 4.— Այն խուզ ուխտաւորք, որք այժմ Քլազոմէնի մաքրանոցը կ'գտնուին, իրենց համար որոշուած քարանթինան հոն պիտի աւարտեն։ Իսկ ասկէ վերջը եկող ուխտաւորք Սդամփալիայի մաքրանոցը պիտի մտնեն։»

ՊԱՆԿԱԼԹԻԻ զինուորական վարժարանի ուսանողք նախընթաց օր ռազմափորձեր կատարեցին Քեաղըտխանէի ձորին մէջ։ Գերման դեսպանատան զինուորական կցորդը ներկայ գտնուեցաւ համազգեստով։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒ առաջին կարաւանը, որ օրինական քարանթինան կրած է Քլազոմէնի մաքրանոցին մէջ, երէկ գիշեր ժամ 9ին անցեր է Դարդանէլէն, և այսօր կ'հասնի մայրաքաղաքս։

ՊԷՐՈՒԹԻ մաքսատան մէջ մթերանոց մը պիտի շինուի՝ պայթուցիկ նիւթերու զետեղման համար։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց Ֆրանսական բաժնետէարց պատուիրակ Մ. Պէժոէ երէկ Պոլիս դարձաւ։

ՌՈՒՍ Ելմտական խորհրդական Մ. Քոպէքօ, ընկերակցութեամբ դեսպանատան Ա. թարգմանին, նախընթաց օր Կալաթարիայի եկեղեցին այցելեց, եւ երէկ ալ Նիւիչէրիներու Թանգարանն և Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը պտտեցաւ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ թեթև ցնցում մը պատահած է Պրուսայի Զարիլ գիւղախմբին մէջ, արեւելքէ արեւմուտք ուղղութեամբ։

ՌՈՒՍ կառավարութիւնը մօտերս Օտեսայի, Պոլսոյ և Մարսիլիոյ միջև շոգենաւային ուղղակի երթեւեկութիւն մը պիտի հաստատէ, Ռուսաֆրանսական վաճառականութեան նոր զարկ մը տալու համար։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՈՒԼԿԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ.—Պարտիզակէ կ'գրեն մեզ.— «Ապրիլ 9ին գիւղիս բնակիչներէն Տօնկուլիկ օղլու Ցակոբ, որ շրջուն առեւտուրով կ'զբաղի, Զատկի տօնին առթիւ երբ իր տունը կ'դառնար, Սէրվէթիէ անուն գիւղին մէթար՝ Թանթա օղլու Ահմէտ աղայի արտերուն մօտ յանկարծ Մաթին հրացաններով զինեալ երկու անձերու կը հանդիպի, որք մահու սպառնալեօք ձիէն վար կ'առնեն զինքն և քովը գտնուած 580 ղրշ.ն առնելէ վերջը կը ձգեն ու կ'հեռանան։ Տօնկուլիկ նկատելով որ այնպիսի օր մը ունայնաձեռն իր գիւղը դառնալը շատ մը անպատեհութիւններ ունի, անմիջապէս Սէրվէթիէ կ'դիմէ և եղելութիւնը կ'պատմէ գիւղի Մխթարին։ Այս վերջինն ալ գիւղի շրջակայքն ու մօտերքն հսկողութեան տակ առնել հրամայելով կ'յուսադրէ Տօնկուլիկը, որ կ'յայտնէ թէ հուլկահարներէ մին արդէն ծանօթ է իրեն, որ Սէքման օղլու Թուչէն անուն անձն է։ Այս յայտնութեան վրայ, Մխթարը խնդիրը քննելու գործը Զավուշ անուն անձի մը կ'յանձնէ, որ Տօնկուլիկի ընկերակցութեամբ Թուչէնի տանը կողմը կ'երթայ։ Նոյն միջոցին Թուչէն զինեալ տուն գալու վրայ էր։ Զավուշ Մխթարին ներկայութեանը կ'հրաւիրէ զինքը, որ իր զէնքերը տուն յանձնելէ ետքը գալ կ'խոստանայ և իրօք ալ կ'ներկայանայ։ Տօնկուլիկ Ցակոբ կ'յայտարարէ թէ զինքը կողոպտող անձը Թուչէնն է, թէև ընկերը չի ճանչեր, ուստի կ'խնդրէ որ իր կողոպտուած ստակներն իրեն վերադարձուին։ Թուչէն «ես ստակ չեմ տար մարդու» կ'ըսէ։ Հետեւաբար Տօնկուլիկ Ցակոբ ուղղակի Պարտիզակ գալով եղելութիւնը Միւտիրին կներկայացնէ, որ անմիջապէս ոստիկան զինուոր մը կ'ղրկէ Սէրվէթիէ գիւղ՝ Թուչէնը Պարտիզակ բերել տալու համար։ Միւտիրն եղելութիւնը Նիկոմիդիոյ կառավարչութեան կ'տեղեկագրէ, և Թուչէն Նիկոմիդիա կ'փոխադրուի։»

ՆԱՒԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆ.—100 հոգի խեղդուած.—Օտեսայէ կ'հեռագրեն թէ Օսմ. «Օսմանիյէ» շոգենաւը նոյն քաղաքին մօտ փոթորկի բռնուելով 100ի չափ նաւազներն և ուղեւորները ծովամոյն եղեր են։ Սէրվէթ դիտել կուտայ թէ «Օսմանիյէ» անունով օսմ. շոգենաւ չկայ, և թէ անգլիական Մոս Ընկերութեան «Օսմանլը» շոգենաւն ըլլալու է։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Պելժիոյ դեսպանն և անգլիական դեսպանատան խորհրդականն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Արտաքին Գործոց Նախարարին հետ։

ԲԱՂՂԸՏԽԱՆԷԻ ծանօթ ակերուն համար հարկ եղած խողովակները պիտի գնուին ի մօտոյ։ Բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան այս մասին կայս. կառավարութեան և քանի մը գործարաններու միջև։

ԱՆԳԼԻՈՑ Թագուհւոյն ծննդեան 81րդ տարեդարձին առթիւ, Մայիս 11/24ին պաշտօնական ընդունելութիւն մը պիտի կատարուի Բերայի Անգլիական դեսպանատան մէջ։ Այս առթիւ հրաւիրագրեր ուղղուած են ամէն կողմ։

ՕՄՏՈՒՐՄԱՆԻ ՀՐԴԵՀԸ.— Գաւիրէէ կ'հեռագրեն թէ Օմտուրմանի մէջ վերջերս հրդեհ ծագած ըլլալով, զինուորական տեղեկութեանց վերաբերեալ կարևոր պաշտօնաթղթեր այրեր են։

ՍՈՒՄ. ՊԱՆԴԱՑԻ գեր–տնօրէն Քանճիրի պէյ նախընթաց օր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ցունաց Պատրիարքին հետ։

ԴԻԱԿ.— Նախընթաց օր Բոյուգ Տօլէյի ծովեզրէն դիակ մը գտնուեցաւ, և շոգեմակոյկով Ղալաթիոյ քարափը բերուեցաւ։ Քննութիւնք ապացուցին թէ Տրապիզոնցի Թուրք վաճառական մ'էր, 55 տարեկան, որ քանի մը օր առաջ Տրապիզոնէ Պոլիս եկած միջոցին ինքզինք ծով նետած էր։ Կ'ըսուի թէ անձնասպանն երկար ատենէ ի վեր յուսահատ վիճակ մը ունէր՝ իր հարստութիւնը փճացած ըլլալուն պատճառաւ։

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ԱՄՈՒՍԻՆԸ.— Երէկ գրած էինք թէ Էտիրնէ Գաբուի կողմերը Խաչիկ Եղիաեան անուն Հայ ոսկերիչ մը դաշոյնով կտրած էր իր կնոջ Էլիզայի կոկորդն և փողոց նետած էր զայն։ Դժբախտ կինը պատգարակով Ազգ. հիւանդանոց տարուած միջոցին հոգին աւանդեր է անհոյլի ջղաձգութեանց մէջ։ Ոճիրին շարժառիթը նախանձն է։ Խաչիկ և Էլիզա ժամանակէ մը ի վեր անհաշտ էին իրարու հետ, և միշտ կռիւներ տեղի կ'ունենային իրենց մէջ։ Էլիզա վերջերս Ազգ. Պատրիարքարան կ'դիմէ և դարման կը խնդրէ։ Բայց Պատրիարքարանն ալ ճար մը չի կրնար գտնել այս նախանձոտ ամուսնոյն խեռ բնաւորութեան դէմ։ Տարաբախտ կինը միշտ կ'ըսէ եղեր իր դրացիներուն թէ իր ամուսինն այս ընթացքով օր մը փորձանք մը պիտի բերէ իր գլխուն։ Ոճրին իրիկունը, Խաչիկ գինով վիճակի մէջ տուն կուգայ և կ'սկսի սովորական կռիւները։ Էլիզա, ա՛լ ճարահատ, քիչ մը կծու պատասխաններ կուտայ, և ասոր վրայ Խաչիկ՝ կատաղութենէն կուրցած՝ դաշոյնը կ'հանէ և ի գործ կ'դնէ իր անհոյլի մտադրութիւնը։ Ոստիկանութիւնը կ'շարունակէ իր քննութիւնները։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Կրօն. Ժողովոյ ատենապետ Տ. Գրիգորիս Արք. Ցովհաննէսեան այսօր խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ Ս. Պատրիարքին հետ։

—Տառեան Տիրան պէյ երէկ այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարքին։

—Մանկունի Տ. Վահրամ Սրբազան, ինչպէս նաև Խտըրեան Գրիգոր, ՍէԹեան Միհրան և Արիկեան Միհրան էֆ.ք այսօր Ս. Պատրիարքին հետ խորհրդակցութիւն կ'կատարեն Նպաստի գործերուն վրայ։

—Նախապէս եղած հրաւէրի մը համաձայն, Մաքրիգիւղի ազգ. վարժարանին հրաժարեալ և հրաժարեցուցեալ ուսուցիչներն այս առաւօտ ներկայացան Ուսումն. Խորհրդոյ, որ գումարում մը ունեցաւ Բերայի Ալուսաւորանոցին մէջ։

—Վարչական դիւանի տեսուչ Թէլեան Բարթող էֆ. և Ա. գործակատար Տէր Ներսէսեան Տիգրան էֆ. երէկ խորհրդակցութիւն մը ունեցան Պատրիարքական Փոխանորդ Սրբազանին հետ։

—Վսեմ. Տքթ. Ցարութիւն Խան Թիրեաքեան այս օրերս բախտ ունեցեր է Վեհ. Մուզաֆֆէրէտտին Շահին դուստրը ծանր հիւանդութենէ մը բժշկելու։ Այս առթիւ ի նշան Իր բարձր գոհունակութեան Ն. Վեհափառութիւն բարեհաճեր է Առիւծ—Արեգական պատուանշանին կարմիր Մեծ Ժապաւէնը շնորհել Ն. Վսեմութեան, ադամանդեայ մեծագին մատանի մը հետ։ Կ'շնորհաւորենք զՏքթ. Թիրեաքեան՝ այս արքայական շնորհաց արժանանալուն համար։

—Վսեմ. Տքթ. Թիրեաքեան Թէհրանէ Բարիզ կ'ուղևորի, հոն գտնուելու համար Վեհ. Շահին Ֆրանսայի մայրաքաղաքն հասնելուն։ Իր կինն ու զաւակներն ի միասին կ'տանի, Զուիցերիա Թողլու համար ամառնապէս։ [Ինչպէս արդէն գրած էինք, Վեհ. Շահը մեկնած է Թէհրանէ, և Աստրականի [Դաղըէժի] ճամբով կ'ուղևորի, Երևանէ և Տփղիսէ անցնելով Եւրոպա գալու համար։

—Ակնայ Գաւառ. Վարչութիւնը խնդրած է Պատրիարքարանէն որ փութով իրեն ղրկուի այն 170 ոսկիի գումարն որ գոյացած է տեղւոյն եկեղեցիներուն աւելորդ եկեղեցական անօթներուն վաճառմամբ։ Կ'յիշուի թէ այդ անօթներ Պոլիս բերուելով, Պատրիարքարանի միջոցաւ ծախուեցան, անկէ գոյացած գումարով Ակնայ մէջ հասութաբեր կալուած մը գնելու համար։

—Ռոտոսթոյի առաջնորդ Տ. Յովսէփ Եպս. Թեմական այցելութեան ելած ըլլալով, Զօրլու գացեր է, ուրկէ ալ Մալկարա և ուրիշ գիւղեր կ'այցելէ։

—Բալուի Նորընտիր առաջնորդ Մչեցի Տ. Վարդան Վրդ. հրաժարական մը ևս ղրկած է Պատրիարքարան, յայտնելով թէ իր ծերութեան պատճառաւ անկարող կ'զգայ ինքզինք որ և է առաջնորդական պաշտօն ստանձնելու։ (Ընդունէի՛ն սա վարդապետին հրաժարականը, գլխու ցաւ մը պակաս ըլլար հրապարակէն։)

—Տքթ. Ստեփան Լօնկ (Տքթ. Ստեփան Երկանեան կամ Ուզունեան Աբաքիրցի), որ Ամերիկայի մէջ բժշկութիւն ուսնելով, ամերիկեան բանակին մէջ բժիշկ—վիրաբոյժ եղած, և Մանիլայի ամերիկեան բանակին մէջ ծառայած էր Սպանիոյ պատերազմին ատեն, այն պատերազմէն ետքը, Չինաստան և Ճափոն ճամբորդեր է, պահ մը իր արուեստը Ճափոնի մէջ ի կիր արկեր է, յետոյ Գալիֆօրնիա գացեր է, և Սան Ֆրանչիսքոյի մէջ հաստատուեր է, բերելով իր ընտանիքն ալ։ Գրեր է իր հօր թէ քաղաքը, և բաւական լաւ դիրք մ'ունի այժմ։

—Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան Բարիզ հասեր է, ուր բժիշկներուն խորհրդին պիտի դիմէ, և անոնց հրամանաւ ո՛ր ջուրերն երթալ պէտք ըլլայ՝ հոն պիտի երթայ և պիտի մնայ ժամանակ մը։

—Տքթ. Ճէլալեան էֆ. Բարիզէ Պելժիա անցեր է գրոսական պտոյտի մը համար։ Ամառը վերջը կ'դառնայ Պոլիս։

—Պաշտօնակից մը կ'իմանայ թէ հանգուցեալ Պօղոս էֆ. Բէլէկեանի կինը՝ Տիկին Սանդուխտ Բէլէկեան փափաք յայտներ է 5000 ոսկիի կտակ մը ընել, պայմանաւ որ այդ գումարով ապահով կալուածներ գնուին Հիւանդանոցին համար։ Կտակին վերաբերեալ պաշտօնական գործողութիւններն ալ ի մօտոյ պիտի կատարուին եղեր։ Տիկին Բէլէկեան մտադիր է եղեր նաև Մաքրիգիւղի մէջ 5—600 ոսկի ծախքով աղջկանց վարժարան մը շինել։ (Մեր լսածին նայելով, ամիսներէ մ'ի վեր կ'լսուի այսպիսի կտակ մը, բայց տակաւին գործողութիւնը չերևիր մինչև ցայսօր։)

—Պատրիարքարանի տրամադրութեան ներքև կ'գտնուի այժմ 9 ձեռք եկեղեցական զգեստ, որոց 4ը պիտի ղրկուի Խիզան, 2ը՝ Զարսանճագ և 3ը՝ Սղերդ։

—Ճանիկի առաջն. տեղապահ Գալէմքեարեան Տ. Գնէլ Վ. վերջերս Սամսոնէ Պաֆրա գացեր և անկէ գրով մը ծանուցեր է Պատրիարքարան թէ իր Պաֆրա ուղևորելուն գլխաւոր նպատակն է նախ տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդը վերակազմել և յետոյ ազգ. վարժարանի մը կառուցման համար պէտք եղած կարգադրութիւններն ընել։ Տ. Գնէլ Վրդ. յոյս կ'յայտնէ թէ պիտի յաջողի ի գլուխ հանել իր այդ ձեռնարկը։

—Բաբերդի Գաւառ. Քաղաք. ժողովոյ երկու անդամներն ստիպուեր են իրենց հրաժարականը ղրկել Պատրիարքարան, չկարենալով հանդուրժել Վիճակին առաջն. տեղապահին անտարբերութեան։

—Վանայ Կտուց անապատի միաբանները վանքին վիճակին դարման մը ըլլալու համար, խնդրեր են Պատրիարքարանէն որ բանիբուն և կարող եկեղեցական մը Վանահայր ընտրելու համար հրահանգ տրուի իրենց։ Կ'յիշուի թէ Լիմ եւ Կտուց անապատներու վանահայր Տ. Յովսէփ Եպսկ. հեռագրաւ հրաժարական ղրկած էր Պատրիարքարան։

—Կիւրինի Առաջնորդարանէն Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը տեղւոյն ազգայիններու կարօտ վիճակը կ'յայտնէ և անմիջական նպաստ կը խնդրէ։

—Ս. Առաջնորդ Հայրն այցելեց Գերմանացի Ցօէլներ Հօվուէին, որ հիւրընկալուած էր տեղւոյս Գերման Որբանոցիս մէջ, և որ մեծ գոհունակութեամբ փութաց փոխադարձ այցելել։ Պատ. Հօվուէին ընդհանուր Վերատեսուչ է Գերման Տիակոսներու բոլոր կրթական հաստատութեանց, որոց մէջ կ'պատսպարուին, ինչպէս յայտնի է, բազմաթիւ Հայ որբեր եւ որբուհիներ։ Իր կրթական վերահսկողութեան շրջագայութիւնն կատարած ըլլալով կ'վերադառնայ Պաղեստինէն, և Ս. Առաջնորդի այցելութեան գլխաւոր նպատակն էր տեղեկութիւն քաղել Հայ Որբերու և Որբուհիներու վիճակին նկատմամբ։ Պատ. Վերատեսուչն յայտնած է թէ՝ Հայ մանուկներն ու աղջիկներն ընդհանրապէս շատ ուշիմ են եւ բարեկրթութեան ընդունակ։ Շուտով կ'ընտելանան աւանդուած ուսումներուն և լեզուներուն։ Քանի մը Որբանոցներու մէջ Որբուհիներուն կ'աւանդուի Հայերէնին եւ Գերմաներէնին հետ, նաև Անգլիերէն (ինչպէս ի Զմիւռին) իսկ Որբերուն [որոնք սակաւաթիւ են] կ'աւանդուի Հայերէնի և Գերմաներէնի հետ նաև Օսմաներէն, ի նկատի ունենալով իրենց ապագայ։ Բարեսէր Վերատեսուչն յայտարարած է նաև թէ՝ Որբանոցներն իրենց մարդասիրական պարտքն կ'կատարեն բարեկրթութեան նկատմամբ, բայց նոցա ապագային համար ևս պէտք է այժմէն իսկ խորհիլ, և այս ամենամեծ և անհրաժեշտ պարտքն է Հայոց Հովիւներու եւ բարեխնամ բարեսէրներու։ Որբասէրք կ'կրթեն, բարեսէրք պէտք է հոգածու լինին կրթուածներու ապագայ վիճակին համար։

Աչքա. Մամուլ 1 մայիս.

—Արմաշէ կ'գրեն մեզ.— «Իզմիտի վիճակին մէջ այս տարի թթենիներն եղեամէն զարնուեցան աւելի կամ քիչ։ Ատաբազար ամէնէն շատ տուժած է. Դպրեվանքին թթենիները բաղդատմամբ ուրիշ տեղերու քիչ վնասուած են. անցած տարի 20—21 տուփ բռնուած էր, այս տարի հազիւ 17 տուփ պիտի բռնուի։ Բայց ասոր փոխարէն ցորենը, գարին ու քթանն առատ են։ Ապրիլի վերջը տեղացող անձրևը շատ օգտակար է, կ'ըսեն գեղացիք, գարնանացանքին և եգիպտացորենին համար։

*** Դպրեվանքի տասը սարկաւագները կարգով քարոզ խօսիլ սկսան Մեծ Պահքի Բ. կիրակիէն. ամբողջ շրջան մը բոլորեցին բաւական յաջողութեամբ. լաւ տպաւորութիւն մը թողած են ունկնդիրներուն վրայ. կ'մաղթենք աւելի յաջողութիւն ապագային համար։

*** Տ. Եղիշէ Սրբազան 10 օր ԷՆֆլուէնցայէ հիւանդ պառկելով Մայիս 1ին վերջնապէս ելաւ անկողնէն. մեծ եկեղեցականներու հիւանդութեան ժամանակն է կարծես, Դուրեան և Այտընեան Սրբազաններ եւ Հ. Տաշեան գիտական տեսակէտով ամէնէն կարևոր անձնաւորութիւններն են մեր մէջ։»

—Հետեւեալն Իզմիրէ ստացած ենք.— «Մայիս 21ին պիտի կատարուի Ներսեսեան Որբանոցիս չորրորդ տարեշրջանի բացման հանդէսը, դաշտով մը միասին։ Այս առթիւ հրապարակաւ պարտք կ'համարինք կրկնել մեր շնորհակալութիւնն ազնիւ Հասարակութեան որ երեք տարիներ ամբողջ իր հաճակիր աջակցութիւնը չի զլացաւ Հաստատութեանս։

Կ'ղրկենք Պատ. Խմբագրութեանդ որբերուն լուսանկարէն մէկ օրինակ։ Որբերուն թիւն է յիսուն, ունինք 15 դերձակութեան աշկերտ, 2 հիւսն. 2 Սիվրիսարեանի մանուսագործական ֆապրիգա, 1 Թագւոր էֆ. Սպարթալեանի վաճառատունը, 3 գրաշար (2ը Թադիկեանի և 1ը Մամուրեանի տպարանը), մնացեալ քանի մը հատ ալ կօշկակարութեան, թիթեղագործութեան և գորգագործութեան պիտի հետեւին։ Միւսները կ'յաճախեն Մեսրոպեան վարժարան ու Մանկապարտէզ, ու միշտ յառաջադէմ դիրք մը գրաւած են։ Կ'խնդրենք որ Պատ. Խմբագրութիւնդ հաճի շարունակել իր ազնիւ աջակցութիւնն իր թերթին մնայուն թիւերէն մէկուն մէջ հրատարակելով նկարն։

Ի դիմաց Ներս. Ընկ. Գործ. Ժողովոյ

Ատենադպիր — Ատենապետ

Ռ. Ոզբերեան — Գ. Մ. Բէշիշեան

—Էյուպէ կ'գրեն մեզ. «Ս. Աստուածածնայ Թաղը շատ ցաւալի վիճակ մ'ունի։ Թաղ. Խորհուրդ չկայ։ Ամէն բան քահանային ձեռքն է, ինք կ'առնէ ինք կ'ուտայ։ Վարժարանին չենքը… ծախուեցաւ 800 ղրշ.ի և դրամը քահանային տրուեցաւ ի հաշիւ իր պահանջքին, որուն համար ինք կ'ըսէ թէ 5000 ղրշ. է։ Ահա քահանայ մը որ… վարժարանը կուլ տուաւ և դեռ ախորժակ ունի քանի մը վարժարաններ կլլելու։ Խեղճ տղաքները փողոցը կ'թափառին՝ ի զուր սպասելով որ եկեղեցւոյ սեփական տուներէն մին վարժարանի վերածուի, ինչպէս խոստացուած է քանիցս։ Եկեղեցին զուրկ է ամէն անհրաժեշտ պէտքերէ. նոյն իսկ իւղ և մոմ ալ պիտի չգտնուի եթէ բարեպաշտ ժողովուրդն ինք չհոգայ այդ անհրաժեշտ պէտքերը։ Երկու երիտասարդներ դպրութիւն կ'ընեն։ Եթէ անոնք չգան, պատարագ չըլլար, ինչպէս որ քանիցս պատահեցաւ։ Այս ցաւալի վիճակին դարման մը տանելու համար Թաղեցիք դիմում ըրին Պատրիարքարանի որ Տնտեսական Խորհրդոյ քարտուղարին յանձնեց Թաղին գործերուն կարգադրութիւնը։ Դժբախտաբար դեռ արդիւնք մը չտեսանք։ Քարտուղար էֆ.ն երեք ամիսէ ի վեր Էյուպ եկած չունի։ Եկեղեցւոյ սեփական տուներէն մին փլաւ։ Միւսներն ալ փլչելու վտանգ կը սպառնան։ 10 ղրշ. չկայ որ տան մը կղմինտրները դարձունի։ Ժամկոչն ուզեց այդ պաշտօնը կատարել, բայց մնացած քանի մը կղմինտրներն ալ ինք կոտրեց լմնցուց անճարակաբար։ Կ'իմանանք թէ Տնտես. Խորհրդոյ քարտուղարին կարգադրութեամբ գանձանակ մը կ'շրջագայի Պոլսոյ թաղերուն մէջ։ Քահանան ու ժամկոչն յաճախ այդ գանձանակին դիմում կ'ընեն իրենց անձնական պէտքերուն համար։ Թաղեցին մարդու տեղ դնող չկայ։ Քահանան չուզեր որ երիտասարդներէն Թաղ. Խորհուրդ մը կազմուի, այլ կ'փափաքի որ հաշիւներն ինք առնէ ինք տայ։ Պատրիարքարանի ուշադրութիւնը կ'հրաւիրենք այս ցաւալի կացութեան վրայ»։

—Հանգուցեալ Օր. Պատրոնիկ Աւետիսեանի վերջին կամաց համաձայն Տեարք Եղբարք Աւետիսեան ի նպաստ Հիւանդանոցին (100) հարիւր Օսմ. ոսկի յանձնած ըլլալով, Հոգաբարձութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել թէ ըստ փափաքանաց հանգուցելոյն, կանանց հիւանդարանի բաժնին մէջ անկողին մը որոշուած է յանուն անոր, և թէ յառաջիկայ կիրակէ (7 մայիս) որ է Տօն Երեւման Սրբոյ Խաչի, հանգուցելոյն մահուան քառասներորդ օրն ըլլալուն, Գեր. Վարդան Վրդ. Բրուտեան Հաստատութեանս Ս. Փրկչի մատրան մէջ Ս. Պատարագ մատուցանելով հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարէ ի հանգիստ հոգւոյ բարեյիշատակ հանգուցելոյն։ (Կնք. Հոգաբարձութիւն Ազգ. Հիւանդանոցի.)

—Բանկալթիի Մեծ Գերեզմանատան խոտերն այս տարի տասն լիրայի ծախուեր են ճէլէպներուն (ոչխարի վաճառականներուն), իրենց ոչխարներն հոն արածել տալու համար, մինչ անցեալ տարի հինգ լիրայի միայն ծախուած էին։ Այս տարի թէ՛ խոտն առատ է, և թէ միսը սուղ եղած է։

—Կեդրոնական Մանկավարժական դասախօսութիւններ Բերայի [illegible] մէջ.

7 Մյս. 1900, ժամ 2—5½ (Ը. Ե.)

1. ՌԷԹԷՈՍ ԷՖ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ (Հոգեբանութիւն և իր կիրառութիւնը դաստիարակութեան մէջ)։

2. ԱՒԵՏԻՍ ԷՖ. ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ [Պատմութեան և աշխարհագրութեան ուսուցումն]։

Պօղոս էֆ. Պառնասեան եւ իր դուստր Օր. Պառնասեան, Տէր եւ Տիկին Միքայէլեան, Մինաս էֆ. եւ Տիկին Տէրպէտէրեան, Տէր եւ Տիկին Դ. Հանէսեան, Տէր եւ Տիկին Դ. Հանէսեան, Տէր եւ Տիկին Մսրեան, Մ. Ղազիկեան եւ Մամասեան ընտանիքները ցաւօք սրտի կ'ծանուցանեն թէ

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՀՌԻՓՍԻՄԷ Ս. ՊԱՌՆԱՍԵԱՆ

(Մայր Վսեմ. Պօղոս էֆ. Պառնասեանի)

երկարատեւ հիւանդութենէ վերջ հանգաւ ի Տէր այսօր ի ժամ 2. սգոյ մէջ թողլով իւր զաւակը եւ իւր բոլոր ազգականներն ու բարեկամները։

Ցուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը (որ է մայիս 5) ի ժամ 7, Իւսկիւտարու Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, ուր փոխադրեալ է հանգուցելոյն մարմինը։

Ուստի կ'հրաւիրուին ազգականք եւ բարեկամք ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան հանդէսին։

Իւսկիւտար, 4 մայիս 1900

ԾԱՆ.— Իւսկիւտարի շոգենաւը կը մեկնի կամուրջէն ժամը 6½ին։

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ (Ըռէզնէ).— Ստացանք Մայիս 4 Թուակիր նամակին պարունակութիւնը։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Մայիս.—Հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ Մէֆքինկի օգնութեան գացող անգլիական զօրախումբը կրկին ետ մղուեցաւ Պօէրներէ, որք կարեւոր կորուստներ պատճառեցին անոր։ Մէֆքինկի անձնատուութեան մասին Տէյլի Մէյլի կողմէ հրատարակուած զրոյցն հաստատուած չէ և հեռագիր չկայ։

—Այսօր առնուած հեռագիրներու ամբողջութենէն կ'հետևի թէ Զօր. Ֆրէնչ իր հեծելազօրքով Քրօնշտատի հիւսիսային կողմն հասած է։ Զօր. Ռընտըլ Բլօքֆօնթէյնի վրայ կ'քալէ։

—Թրանսվալ յարձակող զօրաց պիտի հրամայէ Լորտ Քիչնէր։ Լորտ Ռոբերթս իր յառաջխաղացումը շարունակելէ առաջ Քրօնշտատի մէջ պարէնամթերքի պիտի սպասէ։

—Հեռագիր մը կ'ըսէ թէ բազմաթիւ Աչանդիներ կ'շարունակեն պաշարել Քումասին (Աչանդիներուն մայրաքաղաքը)։ Կացութիւնը ծանր է։

ԲԵԴԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Այս առտու պայթում յառաջ եկաւ Ռուս Թօրփիլանաւու մը մէջ, վեց հոգի մեռան։

ՄԱՏՐԻՏ.— Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր եղբօրորդին՝ Արհիդուքս Ֆերտինանտ Շառլ՝ յանուն կայսեր՝ Ալֆոնս ԺԳ. Թագաւորին յանձնեց Ս. Ստեփանոս պատուանշանին Մեծ Խաչը։

ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՐԱՄ ՃԵՎԱՀԻՐՃԵԱՆ

ի Բարիզ, Rue Victor Massé. 8.

Այս վաճառատուն, որ ադամանդի, մարգարտի եւայլ թանկագին քարերու և Արեւելեան կապերտ և հնութեանց (անթիքիթէ) գործերով կ'զբաղի, պատրաստ է, Արուեստահանդէսին առթիւ, ընդունիլ և ամենայն հոգածութեամբ գործադրել իրեն ըլլալիք յանձնարարութիւնները. այսինքն՝ վաճառք ընդունիլ և ի ցոյց դնել, իբրև աւանդ պահել, կամ վաճառել քոմիսիոնով, կամ ի հաշիւ ապրանքին տէրոջ։ Փափաքողք կրնան դիմել վերոյգրեալ հասցէին։ 12—11

ՏԻՐԱՆ ԵՐԿԱՆԵԱՆ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Վկայեալ կայս. Իրաւ. վարժարանէ, առանձ-
ցեալ Ծովային Իրաւաբանութեան կայս.
Նաւային վարժարանէ

Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու Սառըգիւլէ
խան Նօ 3

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Ռուսիոյէն Լոնտոնի հրապարակը մեծաքանակ ոսկի ղրկուելուն առաջին արդիւնքն եղաւ դրամական հրապարակին թեթեւնալը։ Մասնաւոր Պանքաներուն զեղչի սակն իջաւ 3⅜ առ 100ի։ Մինչեւ իսկ կ'ըսուի թէ Անգլիոյ Պանքան ալ իր զեղչի սակը պիտի իջեցնէ։ Միևնոյն ժամանակ Անգլ. Քոնսօլին բարուոքումը կ'շարունակուի։ Երէկ ալ 101.50էն ելաւ 101.81ի։ Ակներեւ է որ Մէֆքինկի անկումը չէ ստուգուած, զի այնքան անախորժ դէպքի մը վրայ հաւանական չէր որ 31 սանթիմի նոր բարձրացում մ'ունենար Քոնսօլը։

*** Բորդուկալ յաջողեցաւ 23 միլիոն Ֆր.ի փոխառութիւն մը կնքել ի Բարիզ։

*** Լոնտոնի Դրամական Հրապարակին վրայ վերջին օրերս գրուածներուն առթիւ, շահեկանութենէ զուրկ չէ այս Բչ.ի Լոնտոնի թերթերուն հետեւեալ զեկոյցը.—«Դրամական Հրապարակին վրայ սակերն ինկան նորէն, թէ՛ զեղչի և թէ փոխառութեան սակերը։ Ռուսիայէն Շբթ. իրիկուն առնուած կէս միլիոն սթերլինէն զատ, այսօր Բշ. կամ վաղը Գշ. կէս միլիոն սթերլին եւս կ'սպասուի Ռուսիայէն։ Ցառաջիկայ շաբթուն սկիզբն ալ Նիւ Եորքէ Լոնտոն ճամբայ պիտի հանուի ուրիշ մէկ միլիոն սթերլին։ Բայց Շբ. իրիկուն Լոնտոնի Հրապարակին վրայ դրամին առատութիւնն հետեւանք էր նաև Անգլ. կառավարութեան մեծամեծ գումարներ վճարելուն [ի հաշիւ պատերազմական ծախուց]։ Ի խնդրելն հատուցուելու պայմանաւ, տարեկան 3% տոկոսով դրամ փոխ կ'տրուէր։ Բայց պահ մը այնքան առատացաւ տոկոսի տրուելիք դրամ որ տարեկան տոկոսը 100ին 2½ի և մինչեւ իսկ 2ի իջաւ։—Հարաւային Աֆրիկէէն նպաստաւոր լուրեր գալուն և Դրամական Հրապարակին վրայ անակնկալ առատութիւն և դիւրութիւն տիրելուն հակառակ, Քոնսօլիտէին Հրապարակը թոյլ և անգործ էր։»

*** Ցորենի Հրապարակին կացութիւնն ուղղակի առնչութիւն ունի Դրամական Հրապարակին հետ։ Այս պատճառաւ Եւրոպական մեծ թերթերու Սակարանի քրոնիկագիրներն ուշադիր են Ցորենի Հրապարակին գլխաւոր ելեւէջներուն։ Այս Բչ ի Լոնտոնի թերթերուն Սեղանաւորական Բաժնին մէջ այս մասին հետեւեալ ծանօթութիւնը կ'գտնենք.— «Ցորենի վաճառականութիւնը վերջին ծայր թոյլ վիճակ մ'ունի։ Թէեւ մեծաքանակ ցորեն կուգայ այս պահուս, բայց դժուարաւ կ'շարժի տեղէն։ Ֆրանսայի մէջ կ'կարծուէր թէ նոր բերքը ծանրապէս վնասուած էր։ Բայց օդերն աւելի աղէկ երթալով, կացութիւնը մեծապէս բարուոքեցաւ հոն։ Գիներն այնչափ վար են հոն որ դուրսէն ցորեն բերելու պէտք չեն ցուցներ, և հոգ ընող չկայ նոր հունձքին համար։ Ամերիկայի մէջ, ձմրան ցորենին վիճակն աւելի աղէկ է քան անցեալ տարի։ Ռուսիայէն ալ եկած լուրերը նպաստաւոր են։ Եւրոպական ուրիշ երկիրներու մէջ, բերքերը թէեւ փայլուն վիճակ մը չունին, բայց լաւ են։ Միակ աննպաստ լուրն Աւստրիա—Հունգարիայէն կուգայ։ Ուստի, կ'հասկցուի որ ցորենի շահադէտները գիները վեր տանելու հակամէտ չեն։ Ամէնուրեք կ'հասկցուի թէ քանի որ հունձքի ատեն օդերը գէշ չըլլան, և քանի որ քաղաքական նոր չփոթութիւններ չծագին, ցորենի գինը վեր պիտի չերթայ Ամրան ամիսներուն մէջ։»

*** Լրագրոյս Փոխանակագրոյ Ընթացքը մի քանի օրէ ի վեր նոր ձեւով մը կ'հրատարակենք, որ գործի մարդոց աւելի օգտակար պիտի ըլլայ, և օրն օրին հետեւելով՝ Բօմպիէրի օրական կացութիւնը կ'նշանակենք յատուկ բացատրութեամբ մը։ Գիներն օրէ օր կ'ճշտուին ամէնէն ձեռնհաս և պաշտօնական աղբիւրէ Ղալաթիոյ Հրապարակին վրայ։

***

Ղալաթիոյ Սակարանին մէջ, երէկ Օսմ. Քոնս.ը 4½ փարա վրայ գրուեցաւ, և այսօր 25.10 բացուեցաւ։ Բայց յետոյ ինկաւ 25.7½ի։ Իսկ Երկաթուղին այս առտու ալ երէկ տառուան պէս է, 119 Ֆր.։

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնս. Սէառ Դ.	Օ. Ո.	25 09½
Ամէնէն բարձր գին	»	25 11½
Ամէնէն վար գին	»	25 05
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	119 ⅛
Ամէնէն բարձր գին	»	119 ⅜
Ամէնէն վար գին	»	118 ⅞

ԲԱՑՈՒՄ Մայիս 5/18

Օսմ. Քոնս. Սէառ Դ.	Օ. Ո.	25 10
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	119 —
Թրոմուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	670 —
» պարտաթ.	Ֆր.	480 —
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ. Ո.	4 47½
Տէրքոսի ջուրի Ընկ.	Ֆր.	293 —
Սարաֆ. Կ. Պոլսոյ	Գ. Կ.	469 50
Անատոլուի երկթ. պարտթ.	»	500 —
» » բաժնեթ.	Ա. Ո.	9 25
Եգիպտ. Քրէտի Ֆոնսիէ	Ֆր.	261 50
Թրանսվալ	»	80 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսօլիտէ մէկ տրուած	Ոսկի	0.75
« ութ օրուան	»	2 —
Ռումէլի Երկաթ. »	Ֆր.	— —

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	Ղշ.	87 16
Անգլիական ոսկի	»	110 —
Բօլ Էմփէրիալ	»	90 10
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 07
Բէշլիկ	»	51 07
Մէթալիք	»	98 —
Ռուսլ Թղթադրամ	»	8 61

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղշ.	108 37½
» » » Առևտր. Թղթ.	»	108 27½
» չէք	»	109 37½
Բարիզ 3 ամիս Պնքյ.ի Թղթ.	Ֆր.	23 05
» » » Առևտր. Թղթ.	»	23 10
» չէք	»	22 87½
Վիեննա 3 ամիս	քրոն	— —
» մանտա 8 օր	»	22 08
Պերլին 3 ամիս	Մարք	— —
» չէք	»	18 65
Օտեսա չէք	Ռուպլ	8 63

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Սէառ Բ.	Ա. Ո.	46 25
» » » Գ.) բարձր.	»	22 87
) վար.	»	22 87
» » » Դ.	»	26 12
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13 —
Այտընի երկաթուղի	»	9 63
Փոխառութիւն Դաւասըր	»	80 50
Եգիպտական միացեալ	»	104 25
Անգլ. Քոնսօլիտէ	»	101 81
Իտալական	»	94 50
Հելլենական 5%	»	39 75
Ռանտ »	»	33 —
Մոնօբոլ Հելլենական 4%	»	45 —
Պուլկր. փոխառթ. 1888	»	84 —
» նոր 6% 1892	»	84 —
Փոխառ. Բարիզի վրայ	»	25 41½
Թրանսվալ	»	3 27
Դրամազեղչ	»	4 —

ՊԵՐԼԻՆ, 17 Մայիս

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	— —
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	116 —
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 305
Դրամազեղչ	»	5 —

ՓԱՐԻԶ, 17 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Սէառ Դ.) բարձ.	Ֆր.	23 37
) վար.	»	23 37
» » » Դ.	»	26 32
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	121 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	575 —
Օսմանիյէ	»	426 50
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	101 15
Քրէտի Լիոնէ	»	1107 —
Պանք տը Բարի	»	1180 —
Իտալական Ռանթ	»	95 10
Սպանիական արտաքին	»	73 40
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 175
Թրանսվալ	»	81 75
Դրամազեղչ		3½

ՎԻԵՆՆԱ, 17 Մայիս

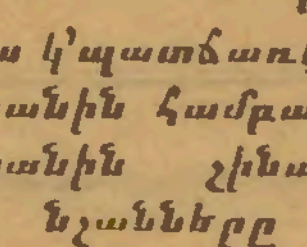
Փոխառ. Բարիզի վրայ	քր.	96 45
» Լոնտոնի վրայ	»	242 70
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	115 50
Օսմ. Ռէժի	»	296 50
Դրամազեղչ		4½

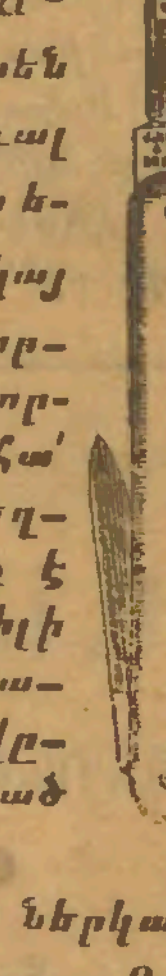
ՍԻՏՆԷՅ ՆՈՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ղալաթիա, [illegible], Բի—1, 2, 3

Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճօն Նովիլ և Որդւոց շինած զմելիները են.ն. կ'ծախուին Ղալաթիա Գէօրգ պէյ խանին մէջ, թիւ 1, 2, 3։ Զմելիներուն վրայ գործարանին յատուկ մարքան կայ։ Ոմանք անոնց կեղծը շինելով կ'ծախեն անգլ. կարդալ չգիտցողներուն։ Ասիկայ վնաս կ'պատճառէ Նովիլ գործարանին համբաւին։ Նոյն գործարանին շինածներն ահա՛ այս նշանները կ'կրեն։ Կեղծը չգնելու համար, պէտք է փնտռել նոյն նշանները՝ Նովիլի զմելիներուն, մկրատներուն, ածելիներուն, դանակներուն վրայ։—Այս գործարան բացուած է 1700 Ապրիլ 26ին։

Սիտնէյ Նովիլ և Ընկ. ներկայացուցիչն են Միլների հռչակաւոր Դրամարկղներուն, համակ պողպատեայ, որք կատարելապէս ապահով են հըր. դեհի և գողի դէմ։ Պաշտօնական վկայագրերով ապացուցեալ է Միլների Դրամարկղներուն այս տոկունութիւնը։

Այս անգլ. Վաճառատան մէջ կը ծախուին նաև ընտիր դգալ, պատառաքաղ, ամէն տեսակ սեղանի սպասք, Նաև պաֆօնէ սպասք, սօպաներ, ցամաքային և ծովային զօրաց յատուկ թափծու պիտոյք, ընդօրինակիչ մեքենայք, գրի մեքենայ, Րէմինկթօնի, մազի մեքենայ, ջաղացքի փոկերն և պողպատեայ գործիքներ, են. են.։

Հեռաւոր տեղերէ ապսպրանք ընդփոյթ կ'գործադրուին։

ԱՌՕՐԵԱՅ ԳՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Պոլսոյ կամ արուարձանաց մէջ մէկ—երկու լրագրավաճառի թերթ տալ դադրեցուցած ըլլալով, ձեռքէ գնողներէն կ'խնդրենք որ իրենց թերթն ուրիշ լրագրավաճառներէ առնեն, կամ եթէ չեն կրնար, իմացնեն մեր տպարանը։ Հասցէն մեզ ծանուցուած ամէն ընթերցողի թերթն իր տունը պիտի գայ, ո՛ւր որ ըլլայ, ի հարկին Բոստ Լօքալով։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹԸ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000 000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 13,959,969
ՀԱՍՈՅԹ 1898 ՏԱՐԻՈՅ 2,954,793

ՆՈՐԹԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,303,700
ՀԱՍՈՅԹ 1898 ՏԱՐԻՈՅ 1,129,500

Ընկերութիւնք իրենց Կ. Պոլսոյ միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ կ'ստանձնեն ամէն կարգի ապահովագրութիւններ ընդդէմ Հրդեհի, աւելի օգտակար եւ աւելի դիւրագին պայմանով քան ուրիշ ամէն ընկերութեանց, եւ աւելի, բաղդատաբար այն շոգացմամբ ապահովութեան զոր կ'ընծայեն իրենց դրամագլխոց մեծութեամբ եւ իրենց պահեստի մթերեալ գումարներուն առատութեամբ։ — Նաեւ երբ տարւոյս իրենց հաստատութեան, միայն Հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ վճարած փոխան 31,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000   ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւուց եւ առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն եւ դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 21 եւ 22 կր. սենեակներն, առ. ԳԱՌՆԻԿ Ե. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀ. ՎԱԳՐԱՆԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	27,000,000
Պահեստի դրամ	»	52,002,500
Տարեկան հասոյթ	»	70,339,912

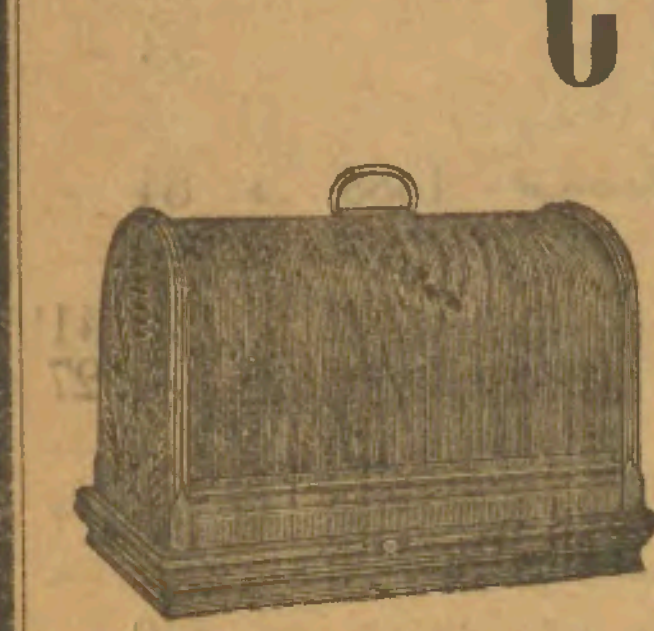
Ընկերութիւնը ՓՈԽԱԴԱՐՁԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ եւ բնակարաններ, անոնց մէջ գտնուած վաճառքներ եւ կարասիներ խիստ չափաւոր սակարկութեամբ։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Գալիա Գալէթա-Գառան, Անծանօթ խան, 20, 21, 22

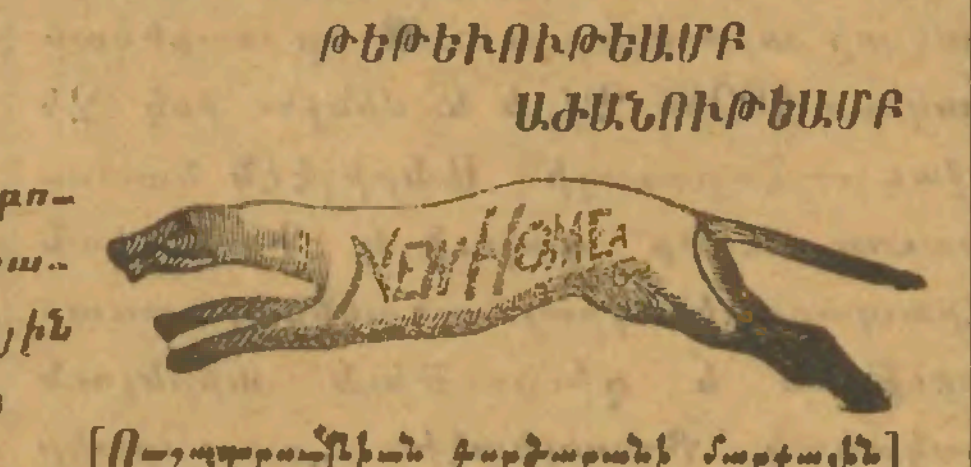
ՆԻՒ–ՀՈՄ

Ամերիկեան ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ կարի մեքենան որ բոլոր կարի մեքենաներուն հետ կ'մրցի

ՊԱՐԶՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԱԺԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Շիքակոյի, Բարիզի, Անվէրսի եւ բոլոր մեծ ցուցահանդէսներու կողմէ ստացած ոսկեայ մետալներն այս մեքենային գերազանցութիւնը կ'ապացուցանեն։

[Ռոշտըրտիէրի փոխարկող մեքենայ]

ՆԻՒ ՀՈՄ կ'կատարէ ամէն աշխատութիւն։
Կ'կարէ էն հաստ ու էն բարակ կերպասներն ինչ որ ուրիշ ո՛չ մէկ մեքենայ կրնայ ընել։
Անհրաժեշտ ամէն կօշկակարի, դերձակի ու ընտանիքի։

Թուրքիոյ համար միակ Ներկայացուցիչ՝ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ. ՄԻԱՆՍԵԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ. — Սիրքէճի Քէօրբիւլիւ խան Թիւ 3
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ) Ղալաթիա, Պէօյիւք Միլլէթ խան Թիւ 33
) Իզմիր Համիտիէ Ճատտէսի Թիւ 39

Գնողներու համար վճարման դիւրութիւններ կան։ — Մեքենայից գործածութեան եղանակին ուսուցումն եւ նորոգութիւնք ձրիապէս պիտի կատարուին վաճառատանս կողմէ։

ՀՐԱՇԱԼԻ ԲՈՒԺՈՒՄ ՄԸ

Հիւանդութիւն մը կայ որ խիստ յամառ է եւ սոսկալի տանջանքներու կը մատնէ նիւթական, անկարող դարձնելով զայն տեղէն իսկ շարժելու։ Տանջանքն աւելի զգալի կ'ըլլայ այս հիւանդութեան մէջ, անոր համար որ ուղեղը զգալու կարողութիւնը չկորսնցներ եւ անկողնին մէջ քամուած կը մնայ բժշկուելէ յուսահատած։

Այս հիւանդութիւնը ԿԱԹՈՒԱԾՆ է, զոր բուժելու համար թէեւ կան մէկ քանի դեղեր, բայց ամէնէն աւելի ազդեցիկը հրաշալին եւ արդիւնաւորն մէկ հատ մ'է, Տօքթ. Լավիլի պատրաստած ԼԻՔԷՕՌ ԼԱՎԻԼԸ։

Մեր առջեւ ունինք նամակներն երկու կաթուածահարներու, որոնց մին ատամնշորս իսկ միւսը քանի տարիներէ ի վեր տառապելով այս ախտէն, անկարող դարձած էին շարժելու իրենց անդամներն, այնչափ ուռած էին անոնց յօդուածներն ու կը ցաւէին, եւ անկողնի կամ թիկնաթոռի մէջ անցուցած էին իրենց ամբողջ կեանքը։

«Գործածելով այս սքանչելի դեղն, երկու հիւանդներն ալ բժշկուեր են եւ քիչ ժամանակի մէջ՝ նախ անիթացուպերով ու յետոյ գաւազանով պտոյտներ ըրեր են իրենց պարտէզին մէջ. եւ ամէնէն վերջ կատարելապէս բժշկուելով առանց ո՛եւէ նեցուկի սկսեր են սրձակ համարձակ քալել։ Եւ հիմայ մասնաւոր նամակներով իրենց երախտագիտութիւնը կը յայտնեն ԼԻՔԷՕՌ ԼԱՎԻԼԻ հեղինակին։

Ամբողջ կաթուածահարներն արդէն կ'օրհնեն Տօքթ. Լավիլի անունն իբրեւ մարդկային ազգին անմոռանալի բարերար մը։

Լիքէօռ Լավիլը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ եւ գաւառներու գլխաւոր դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։

Շքեղ ու նորաձեւ հագուստ գնել ուզողները՝ կ'հրաւիրուին Կ. Պոլիս Սուլթան համամ Հաճօբուլօ խանի նորաշէն վերնայարկի անկիւնը Թիւ 33

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

Նոր հայ վաճառատունն ուր կը գտնուին քալթօններ, բարտըսիւներ, ռըտէնկօթներ, բանթալօններ եւ ամբողջ քօսթիւմներ։

Պոլսոյ հագուստի վաճառատուններն յաճախորդներն հաժակիր գտնուած են Միշտ Արտակ Մօսիկեանի, որ շատ տարիներ անօրինութիւնը վարած է բազմաթիւ նոյն կարգի վաճառատանց եւ իր ուղղութեամբ, սիրաշահութեամբ ու ճաշակաւորութեամբ սիրելի եղած է ամէնուն։ Այս անգամ ալ, «Ալլա-ըէօէն վէրժինիու» գաղափարով առաջնորդուած, այս նոր վաճառատունը հաշուոյն հիմնելով, կ'յայտարարէ թէ յարգոյ հասարակութիւնն ամէն տեղէ աւելի գոհացուած պիտի գտնայ սոյն Հաճի Շահին վաճառատան մէջ, ուր կերպասի ընտրութեան, ձեւի ու կարի ամենամեծ խնամ կ'տարուի իր ուղղակի հսկողութեան ներքեւ։ Այնուհետեւ յաճախորդները, Հաճօբուլօ խանի վերնայարկի սանդուղներէն ելնելու ձանձրոյթը թող հաճին կրել, փոխարէն պիտի ունենան հագուստներ շքեղ, ձեւով ու ժամանակին, ինչ որ իրենց հոգնութիւնը չուտով կ'անցնէ եւ ուրախ պիտի ըլլան գնելով, հասարակ ու չէզ գնով։

Վերջին գին թիւն 2 գրուշ է, կիրակի օրերը վաճառատունը գոց է։

ՏՈՔԹ. Յ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ
ՄԱՆՈՒԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ԲԱՐԻԶԻ
Ի Սէրէ, թ. Բէյօ, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամ 4 էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. եւ Ուրբ. կէսօրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նոյրաս։
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան աթոռանիստը, Մեծ Մորսքայա 37. Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾ.

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 ֆր.
1898 ի հասոյթք	34,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	164,172,000 »

Ընկերութեան գլխ. ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՍԻՍԵԱՆ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ (Հին Մաքսատան քովը)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ՓԷՐՈՒՆ

ԼԸ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. ԿԵՆԱՑ ՎՐԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱ

Բարիզ 1 եւ 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պոլսոյ տէ զ'Իգալիէնի անկիւնը)

Զուտ փոխադարձ Ընկ. Ամբողջ շահերը կ'պատկանին ապահովագրեալներուն։

1900 Յունուար 1ին ամբողջովին երաշխաւորեալ երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 225 ՄԻԼԻՈՆ ֆրանք. Ապահովագրութիւն որ կ'րանի 5,503,000,000 ֆր. Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած է մէկ միլիառ 545 միլիոն։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագիրը [բօլիս] աւելի շատ առանձնաշնորհումներ եւ առաւելութիւններ կ'ընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագրերը։ Նիւ-Եորքի ապահովագիրն առարկելի չէ, առաջին տարւոյն յանձնման թուականէն սկսեալ վիճելի չէ երկրորդ տարւոյն սկսեալ, արժէստի բնակութեան ու ճամբորդութեան յարակից ամէն պայմանները, առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն։ Ապահովագիրն իրաւունք կուտայ տարւէ տարի փոխառութիւններ ընել, որոց գումարը նշանակուած կ'ըլլայ կանխաւ ապահովագրութեան մուրհակին մէջ։ Առաջին տարեվճարէն սկսեալ, ապահովագրուողին համար իրաւունքէ անկում չկայ։ Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու, ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մասնավճարներով, ինչպէս նաեւ ապահովագրեալ դրամագլխով եւ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քէնիչ—Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հուիթօլ խան
Վօյվօտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԴՈՐԻԱ

ԻՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ Ի ԼԻՆՏԷՆ ՇԹՐԱՍՍԷ

Գերմանիոյ ամէնէն ՄԵԾ եւ ամէնէն ՀԶՕՐ կենաց Ապահովագրական Ընկերութիւն

Պահեստք	239,189,580 Ֆրանք
Ապահովագրեալ դրամագլուխ	870,644,476 »

ԱԺԱՆ ԵՒ ՇԱՀԱՒԷՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
ՇԱՀԱԲԱԺԻՆԸ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ Է ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇՆԱԳՐՈՎ

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Ի ՏԱՃԿԱՍՏԱՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամէն ոք կրնայ իր կեանքը ապահովագրել կամ զաւակներուն դրամագլուխ հայթայթել շաբաթական վճարումներով, սկսեալ 2 դահեկանէ, եւ այս ամէնն առանց բժշկական քննութեան։

Այս կարգի ապահովագրեալ անձերու թիւն հասած է 1 ՄԻԼԻՈՆ 277,000ի

Վերջերս Աֆիոն. — Միմիայն մէկ տարի շաբաթական Մէկ ֆր. վճարելով մարդ գեղեցիկ կ'ապահովագրուի, ընդունելու համար՝

1° 10,000 ֆր. եթէ մահ պատահի։ 2° 15,000 ֆր. ի հասոյթ մը, եթէ խեղութիւն պատահի։ 3° 200 օր, 5 ֆր. ամենօրեայ հատուցում մը, ի դէպ առժամանակեայ խեղութեան ծովու կամ երկաթուղոյ, թրամվէյի եւ թիւնելի արկածներու հետեւանքով։

Դիմել առ. — ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԳԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ, Ցակօբեան խան Թիւ 71 Ղալաթիա.
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ, Ցակօբեան խան Թիւ 12, 13 Պոլիս.

ՄՕՆ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվէրբուլ եւ Միջերկրականի գիծ. Բեռի շոգենաւեր

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Մարիօփիս	5000	Թէյպըր	3000
Ֆայիլ	4500	Ֆէրօս	3000
Նայդօֆըրիս	4200	Օսմանլի	3000
Խմէյրիս	3500	Թիպս	2500
Բամխիս	3500	Կասքօնի	1500
Մինիս	3500	Կիէն	1500
Էնիւպիս	3000		

Դիմել առ Ժ. Վ. Ուիթօլ եւ Ընկ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ.
34, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան 7 մէճ. 6 ամս. 3½. 3 ամս 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ։ Արտասահման 40 ֆր. 6 ամս 20, 3 ամս 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բայց ի Բոսթ Լոքալէ։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՏԱՐՐԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Դ.

Տոլդըն եւ իր Գործը

Ճօն Տոլդըն էր աղքատ ոստայնանկի մը երիցագոյն որդին, ծնեալ յ'Իկլըֆիլտ, Անգլիա, յամին 1766։ Իր կանխագոյն հետազօտութիւնք կազերու ֆիզիքական առընչութեան վրայ [անոնց ծաւալումն ջերմութեամբ եւ ծծումն հեղուկներու մէջ] մեծ ազդեցութիւն ունեցան իր տարրաբանական աշխատութեանց վրայ վերջին տարիներու մէջ։

Տոլթըն իւր շամանդաղային տեսութեան հաստատութեան իբր չուկէտն սկսաւ քննութիւն կատարել նախ ածխային բաղադրութեանց (Carbon compounds) վրայ, ինչպէս CH_4 եւ C_2H_4։ Այս երկու կազերու վերլուծումէն եզրակացուց թէ առաջնոյն մէջ իւրաքանչիւր շամանդաղ ածուխն [C] չորս շամանդաղ ջրածին [H] կ'առնու, մինչդեռ վերջնոյն մէջ երկու շամանդաղ կ'առնու։ Այսինքն, առաջնոյն մէջ C երկիցս առաւել H կ'առնու քան որչափ կ'առնու վերջնոյն մէջ, կամ, այլով բանիւ, երկու կազերու մէջ H ի համեմատութիւնն էր 2առ 1։ Տարրաբանական բաղկացման այս կանոնաւորութենէն մղուելով հետազօտեց համանման ուրիշ բաղադրութիւններ եւս։ Նոյն ատեն ջանաց բացատրել կազերու կազմութեան մէջ այն թուային յարաբերութիւնը, զոր ինքն գտած էր։ Ի մտի ունենալով սա տեսութիւնը թէ գոյացութիւնք կը բաղկանան վերջնական մասնիկներէ, շամանդաղներէ, որք անբաժանելի են, նա հաստատեց իւր Շամանդաղային Տեսութիւնը սապէս.

(1) Ամէն տարր կազմուած է նոյնասեռ շամանդաղներէ, որոնց ծանրութիւնն միօրինակ եւ կայուն է։

[2] Քիմիական բաղադրութիւնք կը կազմուին տարբեր տարերաց շամանդաղներու միութեամբ՝ ի պարզագոյն թուային համեմատութիւն։

Այլով բանիւ, երկու տարրներու իրարու հետ տարրաբանօրէն միացման համեմատութիւնն միօրինակ եւ կայուն է։ Սակայն եթէ այս տարերք միանալով մէկէ աւելի բաղադրութիւններ կազմեն, համեմատութիւնն կ'փոխուի որոշ եւ հաստատուն բազմապատիկներով։

Տոլթընի Շամանդաղային վարդապետութիւնն սիրալիր ընդունելութիւն մը գտաւ տարրաբաններէ առ հասարակ, թէեւ կային ոմանք որ կը դատափետէին նոր տեսութիւնը։ Ի միջի այլոց, Տոլդըն գտաւ արբեցուցիչ ազդեցութիւնը Նայթրըս Օքսայտ [N_2O—Laughing gas] որ այժմ այնչափ օգտակարապէս կ'գործածուի ատամնաբուժութեան մէջ։

Պերզելիուս եւ իւր Գործն

Այս մեծ գիտնականն, որ զարգացուց եւ ճոխացուց զտարրաբանութիւն իր ամենակարեւոր ճիւղոց մէջ, որպէս իւր նախորդներէն ոչ մին ըրաւ, կ'վարէր ուսմնողի մը խաղաղիկ եւ լռիկ կեանքը։ Իւր մեծ նպատակն էր ճշտիւ եւ խնամով քննել տարրաբանական բաղադրութեանց կազմութիւնը։

Պերզելիուս ծնաւ ի Վէսթէրլօսա, Շուէտ, Օգոստ. 29, 1779, եւ մեռաւ Օգոստ. 7, 1848ին։

Ի տղայ տիոց նա մասնաւոր սէր մը ունեցած էր տարրաբանութեան, սակայն իւր նպատակին հասնելու համար մեծ դժուարութեանց յաղթելու էր։ Իւր ուսուցչաց կողմանէ առաւել դասախօսութիւնք զուրկ էին այն ներշնչիչ ոգիէն, որոյ զհետ կ'պնդէր Պերզելիուս։ Վասն այնորիկ, որոշեց ուսանիլ բժշկութիւն առանց սակայն մոռնալու սա իրողութիւնը թէ տարրաբանութիւն բժշկութեան ալ ձեռն է։ Երբ իբրեւ բժշկական ուսանող կ'սովրէր մարդկային հրաշալի մեքենայն, բնաւ չդադրեցաւ հետազօտելէ տարրաբանութեան մէջ։ 1818ին Սթօքհոլմի Գիտութեանց կաճառին քարտուղար անուանուեցաւ, երբ նաեւ ի վարձատրութիւն իւր ծառայութեանց կարոլոս Դ. թագաւորին կողմանէ ազնուականաց դասը բարձրացաւ, եւ 1835ին նոյն վեհապետին կողմանէ «Պառոն» տիտղոսին արժանացաւ։ Նա էր տիպար մարդ մը, որ իւր աշխատասիրութեամբ խոնարհագոյն վիճակէն բարձրագոյնին հասաւ։

Պերզելիուսի գիտական մեծագործութեանց ամփոփ նկարագրութիւնը անձուկ միջոցի մը մէջ ներկայել դիւրին չէ, քանզի նա տարրաբանութեան ոչ միայն գլխաւոր կէտերը ուսաւ, այլ նաեւ անոնց խորը թափանցելով ծնունդ տուաւ հիմնական բարեփոխութեանց։ Առաջին եօթն տարւոյ մէջ գլխաւորաբար զբաղեցաւ հետազօտութեամբք ի բնախօսական տարրաբանութեան [Physiological chemistry], եւ ցոյց տուաւ իւր կարողութիւնը իբր չնաշխարհիկ գիտող մը։ Այն թուականէն սկսեալ իւր կոչումը նուիրեց մէկ մեծ նպատակի մը, այն է, մանրազննին հետազօտութիւն տարրաբանական համեմատութեանց, եւ այնու զարգացումն շամանդաղային վարդապետութեան։ Նոյն ատեն, նորագոյն մեթոտներ հնարելով մեծապէս ճոխացուց վերլուծական տարրաբանութիւնը։

Իւր հայեցողութեանց հիմը՝ փորձն էր։ Նախ իբրեւ վերլուծական բովքէն կ'անցընէր եւ ապա տեսութիւն կ'կազմէր։ Պերզելիուսի մեծ հնարամտութիւնն եւ իւր գործոյն վրայ ունեցած սէրն կ'փայլին ոչ միայն իւր փորձառական հետազօտութեանց մէջ, այլ նաեւ իւր դասախօսութեանց մէջ իբրեւ ուսուցիչ, կամ իւր աշխատութեանց մէջ իւր աշակերտաց հետ։ Որչափ տարբեր էր նա մեր դասատուաց շատերէն իւր աշակերտաց հետ յարաբերութեան մէջ։

Իւր գրական աշխատութիւն, բազմակողմանի հմտութեան եւ աշխատասիրութեան փայլուն ապացոյց է իւր դասագիրքն տարրաբանութեան վրայ, որ մինչեւ հինգերորդ տպագրութեան հասաւ, եւ 27 հատորք զորս հրատարակած է իբր տեղեկագիր տարրաբանութեան եւ բնագիտութեան վրայ՝ 1810 թուականին ցմահ իւր։

Հ. Ս. ՃԷԼԱԼԵԱՆ
(Շար.)

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կ'ծանուցանէ թէ անցեալ Մարտ ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.—

Օրտուի բարեսէր ազգայինք 360 ղրշ., Տէարք՝ Գրիգոր Մելիտոսեան 295, Սարգիս էֆ. (Յունվ. ի եւ Փետր. ի ամսականք) 216, Տքդ. Խնդիրեան Մարտ ամսական 216. Ա. Արսլանեան ի Վիեննա 196, Գ. Սիմոնեան ի Մանչէսդր 120, Կարապետ Հէլվաճեան ի Սիվրիհիսար 108, Իզրայէլ Իսկէնտէրեան 108, Ներսէս Օհանեան՝ ձեռամբ Բ. Քէչեանի 108, Մկրտիչ Մարգարեան վաճառական ի Ֆէնէսէ՝ իր Հիւանդութենէն ապաքինելուն առթիւ՝ ձեռամբ Մանուկ Թամըրզեանի 108, Եսայի վրդ. Կրպապետեան 95, Գանատայէն բարեսէր ազգային մը 74, Նիկոմիդացի ոմն իր ննջեցելոց հոգւոյն համար 80, անանկացողի մը գործին կարգադրութեան առթիւ ձեռամբ Մեսրոպ Փենէրճեանի 69, Պօղոս Մուրատեան Ասպարզարցի 56, Տիկին Եղսա Մերոնեան ի Բէնսիլվանիա 54, Օրիորդ Թագուհի Մելքոնեան 20, Տիկին Բերբինէ Ս. Մարկոսեան Ասպարզարցի 20, Հեթում Սեթեան 20, Աճէմօղլ Պօղոսեան 20, Մհր. Յակոբ Պալեօզեան 20, գումար 2363 ղրշ։

Կայսերական անձնական Գանձուն Նախարարութենէն 2 ոչխար. Տրապիզոնի վիճակի Եւէվիի բարեսէր ազգայինք 9 պարկ [700 քաշ] չոր լուբիա. Օրտուէն Մարտիրոս եւ Սահակ Շիրինեան, Գէորգ Զիլճեան, Գէորգ Ճգնաւորեան, Նազարէթ Հէքիմեան, եւ Նշան Խօջուգեան 4 պարկ (323 քաշ) չոր լուբիա. Համբարձում Պօյաճեան ի Թիրէպօլի 1 պարկ (90 քաշ) չոր լուբիա. Յակոբ Պալապանեան ի Պրուսա 1 պարկ (60 քաշ) չոր լուբիա. Եավրուեան Խաչգուլեան ընկ. 14 ու կէս քաշ թէյ. Մարտիկ Շիրինեան 168 պրոկ եւ 1 կողով սիկար թուղթ. Տիկին Էլիզա Տէր Արթինեան 2 զոյգ կօշիկ, 1 բալթօ եւ 1 չօղ ու շալվար. Բարեսէր ոմն՝ 10 քաշ պանիր, 4 քաշ սալոր 3 ու կէս քաշ կաղին, 3½ քաշ բոքեղա. 3 քաշ բեռ. Անդրանիկ Քէօսէյեճեան 100 օրինակ գործածուած գրենակ. Յովակիմ Խաչատուրեան 8 քաշ բրինձ. Կօշկակար Եղիա Քիպարեան 1 զոյգ բոթին. Բարեսէր ոմն՝ 1 կողով զանազան պտուղ գեղաբանի։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Գ. Մ. Ալեմեան Գ. Խ. Էլլէճեան

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐԻՍ
Կ. Պոլիս, Նօ 23, Պապը Ալի Ճատտէսի